

Άννα Φραγκουδάκη*

ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ,
ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΚΡΟΔΕΞΙΑ

Το κείμενο αναφέρεται στη σχέση ανάμεσα στην απρόσμενη άνοδο της Ακροδεξιάς πριν από μερικά χρόνια και στο μεταναστευτικό ζήτημα ως επίκεντρο του δημόσιου διαλόγου για την πολυπολιτισμικότητα έναντι της μονοπολιτισμικής κοινωνίας. Περιγράφει τα δύο ακροδεξιά κόμματα που μπήκαν στη Βουλή, το εξωραϊσμένο ως προς την ακροδεξιά του ιδεολογία στο πρότυπο των ευρωπαϊκών ομοϊδεατών ΛαΟΣ και την ακραία Χρυσή Αυγή με τον ναζιστικής έμπνευσης αντισημιτισμό, το μίσος για τους μετανάστες και τον αντικοινοβουλευτισμό. Εισηγείται ότι η άνοδος της Ακροδεξιάς, μολονότι άμεσα σχετίζεται με το μεταναστευτικό ζήτημα, βασικά πηγάζει από μια ιδεολογική οπισθοδρόμηση στη χώρα, ανασταλτική της ταχείας πορείας της από τη μεταπολίτευση προς τη θεμελίωση μιας δημοκρατικής, ευρωπαϊκής κοινωνίας. Κύρια αίτια της γενικότερα οπισθοδρομικής πορείας προτείνονται η άθικτη από τις πολιτικές ηγεσίες (και μάλιστα των σοσιαλιστών) κυριαρχία στο σχολείο του εθνικιστικού μύθου του 19ου αιώνα περί μονοπολιτισμικής Ελλάδας, καθώς επίσης η εμφάνιση χωρίς αντίσταση στην κοινωνία μιας νέας εθνοφοροσύνης που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στη γενικότερα οπισθοδρομική στο πεδίο των ιδεών πορεία.

---

* Κοινωνιολόγος της Εκπαίδευσης, Ομότιμη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών <afra@otenet.gr>.

Εισαγωγή

Η ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ συχνά και από πολλούς περιγράφεται (αντίθετα με τα κείμενα σε αυτό το αφιέρωμα) φαινόμενο καινούριο που δημιούργησε τις τελευταίες δεκαετίες η είσοδος μεταναστών και προσφύγων. Αυτή η έμμεση αναφορά στον νεωτερικό χαρακτήρα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας, τον οποίο διαψεύδει η ιστορική προσέγγιση στη ‘μικρή’ όσο και τη ‘μεγάλη’ διάρκεια της ιστορίας, εμφανίζεται σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες και όχι μόνο στην Ελλάδα όπου από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ιδίως κυριαρχεί ο μύθος της ομοιογενούς και μονοπολιτισμικής χώρας.

Σχετική με την αντίληψη για την πολιτισμική ποικιλία σαν καινούριο πρόβλημα της κοινωνίας και όχι ως χαρακτηριστικό όλων των κοινωνιών είναι και η αιτιολόγηση της πρόσφατης άνοδου της Ακροδεξιάς σε όλη την Ευρώπη με αναφορά στο μεταναστευτικό φαινόμενο. Η αιτιακή σχέση βεβαίως υπάρχει ολοφάνερα. Στη διάρκεια της πρόσφατης πορείας τους προς τα κοινοβούλια, τα ακροδεξιά κόμματα της Ευρώπης προέβαλαν και εκμεταλλεύτηκαν κατά προτεραιότητα το φαινόμενο της μαζικής μετανάστευσης των τελευταίων δεκαετιών. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα είναι ο Jean-Marie Le Pen που πρώτος στην Ευρώπη άνοιξε τον δρόμο του Εθνικού Μετώπου προς τη γαλλική Βουλή ξεκινώντας το 1980, με σύνθημα ‘Η Γαλλία στους Γάλλους’, σταυροφορία για την εκδίωξη των μεταναστών. Μαζί με άλλα αίτια, αυτό του απέδωσε σε μερικά χρόνια, από γύρω στο 1% που είχε έως τότε, σχεδόν 10% στις βουλευτικές εκλογές του 1986 και 15% σε εκείνες του 1997 (Milza 2004: 505-510).

Η σχετικά πρόσφατη βιβλιογραφία για την Ακροδεξιά στις διάφορες χώρες της Ευρώπης είναι μεγάλη, καθώς ήταν απρόσμενη για τις κοινωνίες και τους μελετητές η άνοδος ακροδεξιών κομμάτων. Από ασημαντα μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου και δίχως πολιτική επίδραση πολιτικά μορφώματα, με οπαδούς λίγους αμετανόητους νοσταλγούς των φασισμών, ακολουθούν από τη δεκαετία του 1980 μια σταδιακή πορεία

που θα οδηγήσει σε πολλές χώρες στην είσοδό τους στη Βουλή, ακόμα και σε δημοκρατίες όπου αυτό φαινόταν αδύνατο, π.χ. στη Σουηδία.

Αν συνοψίσει κανείς από τη βιβλιογραφία τις βασικές ιδεολογικές παραμέτρους της ευρωπαϊκής Ακροδεξιάς, καταλήγει κατά τους περισσότερους μελετητές στις ακόλουθες. Παρά τις επιμέρους διαφορές και τις αντιφάσεις στον λόγο τους, τα ακροδεξιά κόμματα στην Ευρώπη έχουν ως βασικά ιδεολογικά τους υπόβαθρα τον εθνικισμό, τον κρατισμό, τον ανταρτισμό, τον αντισημιτισμό, την ξενοφοβία και τον милитарισμό.

Η ελληνική Ακροδεξιά στηρίζεται σε όλες τις παραπάνω ιδεολογικές κοσμοθεωρήσεις και πολιτικές θέσεις, με ωστόσο σημαντικές διαφορές. Το κείμενο αυτό αποπειράται μια ανάλυση του φαινομένου της Ακροδεξιάς στην Ελλάδα, που περιλαμβάνει βεβαίως τη σχέση του με το μεταναστευτικό φαινόμενο αλλά εισηγείται ότι η μετανάστευση δεν είναι το θεμελιακό αίτιο της ανόδου της Ακροδεξιάς. Παρά την πρόσφατη και υψηλότατη σε ποσοστά μετανάστευση, αναμφίβολα γενεσιουργό περίπλοκων κοινωνικών προβλημάτων που εξίσου αναμφίβολα είναι αντικείμενο κατά προτεραιότητα εκμετάλλευσης από τα ακροδεξιά κόμματα, το ιδεολογικό θεμέλιο της πειστικότητας που έχουν πρόσφατα οι λαϊκιστικές και αντιφατικές θέσεις της Ακροδεξιάς δεν είναι πρώτο το μεταναστευτικό.

Στην πρόσφατη άνοδο της Ακροδεξιάς αποφασιστικό ρόλο έπαιξε η πολιτική κρίση των ευρωπαϊκών δημοκρατιών, με την απώλεια εμπιστοσύνης προς τα παραδοσιακά πολιτικά κόμματα, ιδίως όσα εναλλάσσονται από τον τελευταίο πόλεμο στην εξουσία, χριστιανοδημοκρατικά και σοσιαλδημοκρατικά, από μεγάλο ποσοστό των παραδοσιακών τους οπαδών και ψηφοφόρων. Η πολιτική κρίση γίνεται από την Ακροδεξιά αντικείμενο εκμετάλλευσης με τη γενικευτική απόδοση σε όλους συλλήβδην τους εκπροσώπους αυτών των κομμάτων χαρακτηριστικών μειωμένου ηθικού εκτοπίσματος, αδιαφορίας για τα κοινά, κατάχρησης εξουσίας με στόχο τον πλουτισμό και ευνοιοκρατία.

Το κείμενο αυτό εισηγείται ότι η Ακροδεξιά εκμεταλλεύτηκε την κρίση και την επιδείνωσε κάνοντας πολιορκητικό κριό

της το θέμα των μεταναστών, ωστόσο ακρογωνιαίος λίθος για την πειστικότητα που έχει ο ακραίος και αντιφατικός της λόγος και την άντληση ψηφοφόρων από όλο το πολιτικό φάσμα είναι η ιδεολογία του εθνικισμού.

Ο εθνικισμός εννοείται εδώ με βάση την από το 1990 ανάλυση του Eric Hobsbawm στο *Τα έθνη και ο εθνικισμός από το 1870*, δηλαδή ως πολιτικό δόγμα που προσβέπει την ταύτιση ανάμεσα στο έθνος και το κράτος, θεωρώντας την κουλτούρα γενικότερα (γλώσσα, θρησκεία, ήθη, έθιμα) και την πολιτική δομή εντός συνόρων (το κράτος) σαν μία ενότητα αδιαίρετη, με συνέπεια βασική διεκδίκηση του εθνικισμού να είναι το μονοπολιτισμικό κράτος, που οδήγησε και στην πολιτική να κατοικείται το κράτος αποκλειστικά και μόνο από μέλη του έθνους, πολιτική που πήρε στα έθνη κράτη διάφορες μορφές από την αφομοίωση των διαφορετικών πληθυσμών, με τρόπους ήπιους όπως το σχολείο ή βίαιους όπως οι πολιτικές εκδίωξης, η απαγόρευση χρήσης άλλων από την επίσημη γλωσσών, έως και την εξόντωση.

Λίγα λόγια για την ευρωπαϊκή Ακροδεξιά

Μέχρι τη δεκαετία του 1980 η Ακροδεξιά στην Ευρώπη ήταν καθαρό προϊόν του παραδοσιακού φασισμού και των νοσταλγών του, την εκπροσωπούσαν μικρά και ασήμαντα πολιτικά μορφώματα χωρίς ουσιαστικά επίδραση στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Η παρουσία της για όλη την περίοδο έως τη δεκαετία του 1990 είναι τελείως περιθωριακή στις περισσότερες ευρωπαϊκές δημοκρατίες. Τις δύο τελευταίες δεκαετίες ωστόσο εμφανίζει απρόσμενη άνοδο των ποσοστών της. Εξωραϊζει τις θέσεις της για να μη θυμίζει τον κλασικό φασισμό, παρά τις συγγένειες μαζί του, ενώ οι εκπρόσωποί της, στα περισσότερα ακροδεξιά κόμματα και όλα όσα κατάφεραν να μπουν στα ευρωπαϊκά κοινοβούλια, αρνούνται κάθε σχέση με την παραδοσιακή φασιστική ιδεολογία.

Οι αναλυτές του φαινομένου επίσης, μολονότι περιγράφουν την Ακροδεξιά εξτρεμιστική και επικίνδυνη για την κοινοβουλευτική δημοκρατία, δεν την ταυτίζουν με τον κλασικό φασισμό, θεωρώντας μάλιστα ορισμένοι ότι είναι λάθος αυτή η ταύτιση,

καθώς δεν αντλεί η Ακροδεξιά την ισχύ της από τη φασιστική ιδεολογία, ούτε φαίνεται αυτή η ιδεολογία να προσελκύει οπαδούς στις ευρωπαϊκές χώρες. Κατά αρκετούς μελετητές την ταυτότητα της Ακροδεξιάς δεν τη διαμορφώνει η ιδεολογική της σύμπνοια με τον φασισμό, αλλά η 'ακροδεξιά εξτρεμιστική ιδεολογία ή καλύτερα "νοοτροπία"' (Ignazi 2003: 199). Παρόμοιας λογικής είναι και το γεγονός ότι ο Mudde (2007) δεν την ονομάζει Ακροδεξιά αλλά 'λαϊκιστική, ριζοσπαστική Δεξιά'.

Η αυξανόμενη τα τελευταία είκοσι χρόνια επιρροή της Ακροδεξιάς περιγράφεται να οφείλεται σε ένα ρεύμα ενάντια στο κατεστημένο σύστημα διακυβέρνησης των ευρωπαϊκών δημοκρατιών και όχι στη φασιστική ιδεολογία καθαυτή, πράγμα που άλλωστε επαληθεύει το γεγονός ότι στρέφονται προς τα σύγχρονα ακροδεξιά κόμματα πολίτες από κοινωνικές κατηγορίες ποικίλες και ιδίως με προέλευση ως προς την προηγούμενη εκλογική τους συμπεριφορά από περίπου όλο το πολιτικό φάσμα των ευρωπαϊκών κοινοβουλίων, από την Άκρα ή την επίσημη κομμουνιστική Αριστερά έως τη Δεξιά και την Ακροδεξιά (Milza 2002, Ignazi 2003, Γεωργιάδου 2008). Παράλληλα, μολονότι η ευρωπαϊκή Ακροδεξιά έχει με αντιφάσεις, πάντως έχει θέσεις που στηρίζονται σε μείγμα ακροδεξιών και αριστερών ιδεών, οι περισσότεροι αναλυτές δεν ταυτίζουν αυτό το μείγμα με την παλιά σύνθεση των αντιθέτων που έκανε ο κλασικός φασισμός στοχεύοντας εναντίον του καπιταλισμού όσο και του σοσιαλισμού. Το αποδίδουν σε δύο φαινόμενα που επέφερε η σύγχρονη κρίση ιδεών ως αποτέλεσμα της συντριβής του σοσιαλιστικού καθεστώτος. Η αναζωπύρωση του εθνικισμού και η πολιτική κρίση που διάγουν οι ευρωπαϊκές δημοκρατίες θεωρούνται τα θεμελιώδη αίτια για την είσοδο ακροδεξιών κομμάτων στα ευρωπαϊκά κοινοβούλια, με πρώτο το γαλλικό Εθνικό Μέτωπο που ο Ignazi (2006: 83) ονομάζει 'πρότυπο της νέας Ακροδεξιάς'.

Ο εθνικισμός ως ιδεολογία, που αναβιώνει σε ισχύ με την πτώση του σοσιαλιστικού καθεστώτος και όσα την ακολούθησαν, επανεμφανίζεται μαζί με τον ανθεκτικό στον χρόνο παραδοσιακό αντισημιτισμό. Συνοδεύεται ο εκ νέου ισχυροποιημένο εθνικισμός από συνθηματολογικές αντιθέσεις εναντίον του ατομικισμού, της

εισαγωγής ξένων προτύπων και ηθών, της παγκοσμιοποίησης, συνθέτοντας όλα τούτα σε απλουστευτικά συμπεράσματα για την ανάγκη προστασίας του έθνους από την υπερδύναμη των ΗΠΑ, από την επικείμενη αποσύνθεση του έθνους μέσα στην ‘ομοσπονδία’ κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να καταλήξει στους μετανάστες και πρόσφυγες, με πάλι απλουστευτικές διεκδικήσεις του εθνικού ανήκειν (‘Η Γαλλία στους Γάλλους’, ‘Όχι πολυεθνική Δανία’, ‘Η Ολλανδία είναι δική μας’ κ.λπ.).

Η επανεμφάνιση στην Ευρώπη του μύθου της εθνικής ομογένειας επέτρεψε στην Ακροδεξιά να προβάλλει το δικαίωμα υπεράσπισης της εθνικής αυθεντικότητας, στο οποίο πρόσθεσε ένα άλλο δικαίωμα που ανήκε στις σοσιαλδημοκρατικές και αριστερές δυνάμεις, το δικαίωμα ‘του σεβασμού στην πολιτισμική διαφορά’ ως νομιμοποιητικό του δικαιώματος στην υπεράσπιση της εθνικής κουλτούρας από την αλλοίωση εξαιτίας της παρουσίας μεταναστών.

Η Ακροδεξιά στην Ελλάδα

Όταν οι αναλυτές του ακροδεξιού φαινομένου στην Ευρώπη αναφέρονταν σε χώρες που εξαιρούνται από τον θλιβερό κανόνα της ανόδου ακροδεξιών κομμάτων, η Ελλάδα ήταν ανάμεσα στις εξαιρέσεις. Καθώς μάλιστα αυτό μεταξύ άλλων αφορούσε άλλες δύο μεσογειακές χώρες, την Ισπανία και την Πορτογαλία, διατυπώθηκαν και υποθέσεις ερμηνείας, μία από τις οποίες ήταν το πρόσφατο πολιτικό τους παρελθόν με καθεστώτα δικτατορίας. Η αδυναμία των ακροδεξιών μορφωμάτων να αρθούν πάνω από ποσοστά τελείως ασήμαντα θεωρήθηκε αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι πολίτες της Ελλάδας, της Ισπανίας και της Πορτογαλίας σε συντριπτικά ποσοστά ταύτιζαν τις θέσεις και τον πολιτικό λόγο των ακροδεξιών με τα δικτατορικά καθεστώτα και έβλεπαν τα ακροδεξιά μορφώματα σαν γραφικές περιπτώσεις νοσταλγών τους.

Πράγματι η ελληνική Ακροδεξιά της μεταπολίτευσης σε όλες της τις εκδοχές αντιμετωπίζεται για καιρό από κάθε πλευρά

σαν τόσο ασήμαντη ώστε να θεωρείται γραφική, όντας στα μάτια των πολιτών ένα είδος ιδεολογικού κατάλοιπου της δικτατορίας χωρίς σημασία, καθώς η χούντα ήταν ευρύτατα απαξιωμένη μετά την εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973 και το Βατερλώ της εξωτερικής της πολιτικής που οδήγησε τον Ιούλιο του 1974 στην επέμβαση τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο με όλες του τις ανεπανόρθωτες για πολλές δεκαετίες συνέπειες. Άλλος ένας παράγοντας σχετικός είναι οι αντιδικτατορικοί τίτλοι της παραδοσιακής Δεξιάς, με συμβολικές πράξεις από μεμονωμένα στην αρχή άτομα, όπως ήταν η διακοπή από την Ελένη Βλάχου της κυκλοφορίας της *Καθημερινής* ήδη από το 1967, και αργότερα περισσότερες, με τελευταία συμβολική απογύμνωση των δικτατόρων από κάθε στήριγμα την εξέγερση των αξιωματικών του αντιτορπιλικού *Βέλος* το 1973. Η παραδοσιακή Δεξιά, έχοντας σταδιακά την επταετία της δικτατορίας εξαγνιστεί από το έλλειμμα κοινοβουλευτικής νομιμότητας του παρελθόντος της, αναδεικνύεται στη νέα μορφή της ως Νέα Δημοκρατία από το 1974 ένας από τους πυλώνες του κοινοβουλευτισμού και της δημοκρατικής τάξης πραγμάτων.

Η Ακροδεξιά ήταν για χρόνια περιθωριακή και κατακερματισμένη, ενώ η παρουσία της στα πολιτικά γενόμενα σχεδόν ανύπαρκτη.¹ Τα ακροδεξιά μορφώματα τις δεκαετίες μετά τη μεταπολίτευση είναι λίγα. Πιο ενεργά ανάμεσά τους με παρουσία στα ΜΜΕ είναι από το 1994 το Ελληνικό Μέτωπο του Μάκη Βορίδη, από το 1999 η Πρώτη Γραμμή του Κώστα Πλεύρη και η Χρυσή Αυγή του Νίκου Μιχαλολιάκου από ουσιαστικά το 2007.² Έχουν συχνή παρουσία στα ΜΜΕ και ασήμαντα πο-

---

1. Με εξαίρεση τις πέντε έδρες στη Βουλή στις εκλογές του 1977 του φιλοβασιλικού κόμματος Εθνική Παράταξις, που αποτελούσε κατάλοιπο μιας άλλης εποχής και έκτοτε εξαφανίστηκε, κανένα ακροδεξιό κόμμα δεν μπήκε στο ελληνικό κοινοβούλιο επί τριάντα χρόνια από τη μεταπολίτευση.

2. Η Χρυσή Αυγή ιδρύεται το 1985 αλλά μένει τελείως στην αφάνεια έως το 2007, με εξαίρεση την εμφάνισή της στις διαδηλώσεις για τη Μακεδονία το 1993. Το 2005 διαλύεται από τον αρχηγό της που ιδρύει την Πατριωτική Συμμαχία με αρχηγό τον Δημήτρη Ζαφειρόπουλο, στενό συ-

σοστά στις εκλογές. Το Ελληνικό Μέτωπο συμμετέχοντας για πρώτη φορά το 1998 σε δημοτικές εκλογές με υποψήφιο δήμαρχο Αθηναίων τον πρόεδρό του Μ. Βορίδη και κεντρικό σύνθημα 'Κόκκινη κάρτα στους λαθρομετανάστες' θα πάρει 0,6%. Το 2000 θα συμμετάσχει στις εκλογές με την Πρώτη Γραμμή του Κ. Πλεύρη και θα πάρουν μαζί 0,18%. Μετά το 2000 η Γραμμή θα διαλυθεί και τα περισσότερα στελέχη της θα ενταχθούν στο Μέτωπο που (έτσι ενισχυμένο) θα πάρει το 2004 στις εκλογές 1%, έναντι του νεοϊδρυθέντος τέσσερα χρόνια νωρίτερα ΛαΟΣ που παίρνει 2,19%. Έναν χρόνο μετά, το 2005, το Μέτωπο θα ανακοινώσει τη διάλυσή του και ο αρχηγός, τα στελέχη και μέλη του θα προσχωρήσουν στο ΛαΟΣ.

Η τομή θα γίνει μεταξύ 2004 και 2007 από το ΛαΟΣ. Στις ευρωεκλογές του Ιουνίου 2004 θα ξεπεράσει το όριο παίρνοντας 4,1% και ο Γιώργος Καρατζαφέρης θα μπει στο Ευρωκοινοβούλιο. Το 2007, έχοντας ενσωματώσει στελέχη και οπαδούς από το Μέτωπο του Μ. Βορίδη και τη Γραμμή του Κ. Πλεύρη και πιθανότατα αντλώντας ψήφους από τη Χρυσή Αυγή που σε εκείνες τις εκλογές παίρνει 0,29%, θα μπει στη Βουλή με 3,80% και 10 έδρες και το 2009 θα αυξήσει την κοινοβουλευτική του δύναμη σε 5,63% και 15 έδρες.

Στη συνέχεια εμφανίζεται η απρόβλεπτη άνοδος της Χρυσής Αυγής. Από 0,29% το 2007, θα αυξήσει το 2010 εντυπωσιακά τα ποσοστά της στις δημοτικές εκλογές παίρνοντας 5,29% στον Δήμο Αθηναίων με αποτέλεσμα ο αρχηγός της να εκλεγεί δημοτικός σύμβουλος. Τέλος το 2012 θα μπει στη Βουλή με 6,97% τον Μάιο και 6,92% και 18 έδρες τον Ιούνιο.

νεργάτη του Μιχαλολιάκου, τον οποίο κακοποίησαν, όπως ο ίδιος περιγράφει, 30 χρυσαυγίτες με επικεφαλής τον σήμερα διάσημο για τέτοιες επιδόσεις Η. Κασιδιάρη το 2008 επειδή διαφωνούσαν μαζί του, ένα χρόνο μετά τη διάλυση της Συμμαχίας το 2007 και την επανενεργοποίηση της Χρυσής Αυγής από τον Ν. Μιχαλολιάκο.

Οι συγγένειες της Ακροδεξιάς

Το ΛαΟΣ και ο αρχηγός του Ελληνικού Μετώπου ως βουλευτής του συγκλίνουν με τα ακροδεξιά κόμματα της Ευρώπης που κατά τους αναλυτές εξωραϊζουν τις θέσεις τους με στόχο την είσοδο στα κοινοβούλια. Οι ακροδεξιοί, καθώς η φασιστική ιδεολογία συνεχίζει να είναι καταδικασμένη στα μάτια του συντριπτικά μεγαλύτερου μέρους των ευρωπαϊών πολιτών, την αρνούνται έντονα και επίμονα. Ο Μ. Βορίδης και ο Γ. Καρατζαφέρης κάνουν το ίδιο. Ο Βορίδης π.χ. έχει δηλώσει σε συνέντευξη (*Κυριακάτικη Αυριανή*, 5/3/2006) ότι είναι 'ψεύτες και κατάπτυστοι, υβριστές και συκοφάντες' όσοι 'μας αποκαλούν φασίστες' (το 'μας' αφορά τον ίδιο, τον Γ. Καρατζαφέρη και το ΛαΟΣ). Ο Γ. Καρατζαφέρης έχει πολλές φορές επαναλάβει ότι το κόμμα του 'δυσφημίζεται και συκοφαντείται', πράγμα που προτρέπει κιόλας να περιλάβει στις προγραμματικές θέσεις του κόμματος ως εισαγωγή στην 'αλήθεια' για το 'τι είναι' αλλά και 'τι δεν είναι' το ΛαΟΣ.

Η άρνηση αυτή αντιφάσκει με την πολιτική τους βιογραφία και ιδίως με τη μακριά και στενή συνεργασία και των δύο με τον Κώστα Πλεύρη, την οποία δεν αναιρούν οι κατά καιρούς μεταξύ τους διαφορές, καθώς οι διαφορές και οι συγκρούσεις εναλλάσσονται συνεχώς ανάμεσά τους με τις άριστες σχέσεις.³ Την ακραία ιδιαίτερη περίπτωση του Κ. Πλεύρη δεν χρειάζεται να την τεκμηριώσει κανείς, αρκεί ίσως εδώ να μνημονεύσει την

---

3. Διαφορές όπως π.χ. η δημόσια καταδίκη του Πλεύρη από τον Καρατζαφέρη το 1999 (Ψαράς 2010: 239-40), η άρνησή του να περιλάβει τον Μ. Βορίδη ως υποψήφιο της Περιφέρειας Αττικής στις εκλογές του 2010, επειδή κινδύνευε η καλή του φήμη, όπως ο ίδιος είπε, από τη στενή σχέση του Βορίδη με τον Jean-Marie Le Pen και ιδίως τη φωτογραφία του με τσεκούρι τραμπούκου (Κωστόπουλος, *Ιός Ελευθεροτυπίας*, 21/11/2010) ή ακόμη η επίθεση του Βορίδη εναντίον του Καρατζαφέρη τον οποίο αποκαλεί το 2002 συνοδοιπόρο της ΝΔ και συγχρόνως κατηγορεί τη ΝΔ στην οποία είναι σήμερα βουλευτής ότι 'είναι ουσιαστικά αβανταδόρος του ΠαΣοΚ στην εθνική υποτέλεια' (ανακοίνωση του Μετώπου, στο <http://www.e-grammes.gr/2002/12/karatzafferis2.htm>).

περιγραφή που του κάνει δημόσια ο γιος του, Θ. Πλεύρης, στην αγόρευσή του ως δικηγόρος υπεράσπισης του κατηγορούμενου πατέρα του στη δίκη στο Εφετείο για το βιβλίο του, *Οι Εβραίοι, όλη η αλήθεια*, επικαλούμενος υπέρ της αθώωσης το δικαίωμα στην ελευθερία της σκέψης. Κατά τον γιο του λοιπόν ο Κ. Πλεύρης είναι:

γνωστός ως θεωρητικός του εθνικοσοσιαλισμού, διαφωνεί πλήρως με το δημοκρατικό καθεστώς, μιλάει για την ανωτερότητα των φυλών, πιστεύει στα ολοκληρωτικά καθεστώτα, δεν θέλει να είναι δημοκράτης, πιστεύει ότι θέλει να είναι εθνικοσοσιαλιστής, πιστεύει ότι θέλει να 'ναι ναζιστής, φασίστας, ρατσιστής... (από τα πρακτικά της δίκης στο διαδίκτυο).⁴

Εκτός της πολιτικής συνεργασίας μαζί του, ο Μ. Βορίδης συνένωσε το Μέτωπό του με το κόμμα του Πλεύρη και ο Γ. Καρατζαφέρης τον περιέλαβε στο ψηφοδέλτιο της Α' Αθηνών του ΛαΟΣ στις εκλογές του 2004 και τον τοποθέτησε επικεφαλής του ψηφοδελτίου Επικρατείας στις εκλογές του Ιουνίου 2012. Τέλος επί χρόνια συνομιλούν δημόσια με τον Κ. Πλεύρη (στα κανάλια του Γ. Καρατζαφέρη και όχι μόνο) ως ομοϊδεάτες του (Ψαράς 2010: 187-214).

Ο δίλογος ηγέτης του Λαϊκού Ορθόδοξου Συναγερμού

Τα δύο κόμματα της ελληνικής Ακροδεξιάς που ξεπέρασαν το όριο 3% και τελικά μπήκαν στο κοινοβούλιο είναι το ΛαΟΣ και η Χρυσή Αυγή. Οι θέσεις και οι ιδέες τους έχουν πολλές διαφορές, μολοντί συγκλίνουν στο βασικό ιδεολογικό υπόβαθρο που είναι ο παραδοσιακός εθνικισμός, ο αυταρχισμός, ο αντισημιτισμός και η ξενοφοβία.

Όπως έχει εκτενώς αναλύσει και τεκμηριώσει ο Δ. Ψαράς (2010: 136-172), ο αρχηγός του ΛαΟΣ εκπέμπει συστηματικά

4. www.cohen.gr/trial

λόγο προς δύο παραλήπτες. Από τη μια προς τους ομοϊδεάτες και από την άλλη προς το ευρύ κοινό των πολιτών. Ο λόγος του διαφέρει ανάλογα με τον δέκτη, ώστε να επιτρέπει τη διεκδίκηση εξουσίας με εκλογές αλλά χωρίς σημαντικές απώλειες από τους ομοϊδεάτες, συνταγή που όπως δείχνουν οι τελευταίες εκλογές δεν πετυχαίνει πάντα.

Από την άποψη του ανθρώπινου δυναμικού, η ελληνική Ακροδεξιά σε όλες της τις ομαδοποιήσεις είναι τελικά της ίδιας ιδεολογικής προέλευσης, όπως τεκμηριώνει η πολιτική βιογραφία του αρχηγού του ΛαΟΣ, Γ. Καρατζαφέρη, και το γεγονός ότι το ανθρώπινο δυναμικό του κόμματος αποτελείται από φορείς ιδεών που έχουν φιλικότερη αντιμετώπιση της Χρυσής Αυγής, επίσης ιδεολογικές ταυτίσεις και πολιτικές συνεργασίες με τη φιλοχουντική ΕΠΕΝ, τον φιλοναζιστή Κώστα Πλεύρη, την ευρωπαϊκή Ακροδεξιά (στο ίδιο: 24 κε., 44 κε., 76 κε., 96 κε.).

Η ακροδεξιά ιδεολογία του ΛαΟΣ περιέχει την έμμεση και δυσδιόρατη αμφισβήτηση του κοινοβουλευτισμού, εξωραϊσμένη από επανειλημμένες δηλώσεις υπέρ του Συντάγματος και της κοινοβουλευτικής νομιμότητας. Στην περιγραφή της 'ταυτότητας' του κόμματος,⁵ το ΛαΟΣ ορίζεται 'απόλυτα [sic] δημοκρατικό κόμμα' με την ακόλουθη μεγάλη αντίφαση: 'απευθύνεται σε συνειδητούς πολίτες που δεν ανέχονται την κοροϊδία να αποφασίζουν άλλοι [sic] γι' αυτούς'. Αναφέρεται στην ελληνική και όλες τις κοινοβουλευτικές κοινωνίες αποκαλώντας τις 'χρεωκοπημένες'. Απορρίπτει τη διαίρεση της κοινωνίας σε 'Δεξιά-Κέντρο-Αριστερά' διότι είναι 'φανταστική' και προτείνει την πραγματική διαίρεση: 'Πλούσιοι προνομιούχοι και Μη προνομιούχοι', που θα δώσει την 'εξουσία' στην 'πραγματική πλειοψηφία', 'τα κατώτερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα'. Όπως και τα άλλα ακροδεξιά κόμματα της Ευρώπης υπερασπίζεται ένα είδος άμεσης δημοκρατίας με δημοψηφίσματα για θέματα

---

5. www.laos.gr/laos.asp?epilogi='pdf/PROGRAM_LAOS.pdf&page=laos
Όλες οι εδώ εντός εισαγωγικών παραπομπές σε θέσεις του ΛαΟΣ, εκτός άλλης ένδειξης, είναι από αυτό το προγραμματικό κείμενο που φέρει την υπογραφή του Γ. Καρατζαφέρη και δημοσιεύτηκε το 2007.

όπως η παραμονή της χώρας στο ευρώ, η είσοδος της Τουρκίας και της ΠΓΔ Μακεδονίας στην Ε.Ε., το θέμα των μεταναστών.⁶

Το ΛαΟΣ, ο εθνικισμός και οι μετανάστες

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη, εθνικισμός, αυταρχισμός, αντισημιτισμός, ξενοφοβία, милитарισμός, τα βρίσκουμε σε όλα τα ακροδεξιά κόμματα της Ελλάδας, δηλαδή και στο ΛαΟΣ, με εξαίρεση τον милитарισμό, παρά τον καλυμμένο μεγαλοϊδεατισμό.

Ο εθνικισμός είναι παραδοσιακός και βασικά τον χαρακτηρίζει η συστηματική αντίφαση. Ως προς τη στάση απέναντι στους συμμάχους τα κείμενα του κόμματος και οι λόγοι του Γ. Καρατζαφέρη περιέχουν θέσεις αντίθετες μεταξύ τους που αφήνουν ανοιχτό τον δρόμο να είναι άλλοτε φιλοευρωπαϊκές και άλλοτε αντιευρωπαϊκές, φιλοαμερικανικές και αντιαμερικανικές.⁷

6. Επίσης προτείνει να θεσμοθετηθεί η 'υποχρέωση της κυβέρνησης' να κάνει δημοψήφισμα 'για οποιοδήποτε πρόβλημα απασχολεί την ελληνική κοινωνία', εάν το ζητήσουν είτε 30 βουλευτές (10%) είτε 'με συλλογή υπογραφών' 1.000.000 πολίτες. Η πρόταση κλείνει το μάτι στην εκκλησία, παραπέμποντας στη 'σταυροφορία' της εναντίον της κυβέρνησης Σημίτη για την αναγραφή του θρησκευόμενου στις ταυτότητες. Άλλωστε πέρα από τη θέση του τότε υπέρ της αναγραφής, ο Γ. Καρατζαφέρης επανέφερε αυτό το θέμα δύο εβδομάδες πριν από τις τελευταίες εκλογές του Ιουνίου: κατήγγειλε τη 'λεηλασία του Κλήρου' από την 'τρόικα που θα κόψει τους μισθούς των ελλήνων ιερέων' προσθέτοντας ότι 'πρέπει να επανέλθει το Θρησκευμα στις ταυτότητες'.

7. Το πλαίσιο θέσεων (2007) τοποθετείται απέναντι στην Ε.Ε. δηλώνοντας πως το κόμμα 'δεν αποδέχεται ότι "θα πρέπει να εκχωρήσουμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακόμα και εξουσίες που ακυρώνουν την εθνική μας κυριαρχία"', ενώ διευκρινίζει ότι πάντως 'δεν είναι' κόμμα 'δογματικά αντιευρωπαϊκό'. Τα εισαγωγικά παράγουν ένα έμμεσο ψεύδος, υπονοούν ότι αυτά που το ΛαΟΣ δεν αποδέχεται τα άλλα κόμματα τα αποδέχονται, εφόσον είναι εντός εισαγωγικών, ενώ δεν υπάρχει κανένας που να υποστηρίζει ότι 'θα πρέπει να εκχωρήσουμε' στην Ε.Ε. 'ακόμα και εξουσίες που ακυρώνουν την εθνική μας κυριαρχία'. Στο ίδιο κείμενο προτείνει δημοψήφισμα για την παραμονή της χώρας στην ΟΝΕ. Το ίδιο ακριβώς υποστηρίζει για τις σχέσεις με τις ΗΠΑ.

Πέρα από τις αντιφάσεις, π.χ. τόσο υπέρ όσο και κατά της Ε.Ε. κ.λπ., το ΛαΟΣ περιγράφει διά μακρών την ‘εθνική’ στάση που προτείνει σε όλα τα ζητήματα και δεν έχουν οι ‘άλλοι’ (τα δύο κόμματα που είναι ο βασικός του στόχος). Η ‘εθνική’ αυτή στάση για την εξωτερική πολιτική συνοψίζεται είτε σε κοινούς τόπους (η εξωτερική πολιτική πρέπει να υπηρετεί τα συμφέροντα της χώρας) είτε σε ακραία εθνικιστικές θέσεις, άλλες άμεσα διατυπωμένες και άλλες έμμεσα.

Το ΛαΟΣ αμφισβητεί το ‘δόγμα’: ‘ανήκουμε στη Δύση’ ονομάζοντάς το ‘επικίνδυνο’ και δηλώνει ότι ‘επιβάλλεται’ η ‘αντικατάστασή’ του από ‘το δόγμα’: ‘η Ελλάδα ανήκει εκεί όπου επιτάσσουν τα συμφέροντά της’. Η φράση στο πρώτο επίπεδο είναι κενή νόηματος, καθώς το δόγμα ‘ανήκουμε στη Δύση’ είναι πολιτική θέση που ταυτίζει τα συμφέροντα της χώρας με τη δυτική συμμαχία. Άλλοτε σήμαινε ανήκουμε στο ΝΑΤΟ και όχι στο Σύμφωνο της Βαρσοβίας, επιλογή ανύπαρκτη πλέον, άρα το ΛαΟΣ χωρίς να το λέει και χωρίς να μπορεί να επικαλεστεί άλλη συμμαχία, δηλώνει αντιαμερικανισμό του είδους που χαρακτήριζε την Ακροδεξιά από τον καιρό των συναγματορχών δικτατόρων.

Το ΛαΟΣ δηλώνει στη συνέχεια ότι η εξωτερική πολιτική ‘πρέπει να είναι πραγματικά ανεξάρτητη, χωρίς ηττοπάθεια ή δουλοπρέπεια, χωρίς... απομονωτισμό ή άκριτη υποχωρητικότητα’. Η έμμεση ύβρις περί δουλοπρέπειας και άκριτης υποχωρητικότητας που έμμεσα αποδίδει στα άλλα κόμματα αφορά την πολιτική απέναντι στους βαλκάνιους γείτονες και την Τουρκία και την ανάμιξη σε αυτή της Ε.Ε. και των ΗΠΑ, π.χ.: ‘δεν μπορεί να υιοθετούμε θέσεις και οδηγίες που αντιβαίνουν στα εθνικά μας συμφέροντα’.

Εθνικά συμφέροντα που το ΛαΟΣ ονομάζει ‘αδιαπραγμάτευτα’ είναι το ‘μείζον εθνικό θέμα της Κύπρου’ για την οποία αρνείται ‘βεβιασμένες κινήσεις αποδοχής “πρωτοβουλιών” και παρεμβάσεων “καλής” θέλησης’, προφανώς το Σχέδιο Ανάν, η άρνηση εισόδου της Τουρκίας στην Ε.Ε.,⁸ στην οποία ‘δεν έχει

---

8. Θέση κοινή στα ακροδεξιά κόμματα. Για παράδειγμα, το Ελληνικό Μέτωπο προτού διαλυθεί και μπει στο ΛαΟΣ, στην ιστοσελίδα του (που

θέση για γεωγραφικούς, πολιτισμικούς, θρησκευτικούς και πολιτικούς λόγους, η άρνηση να περιλαμβάνει τον όρο Μακεδονία ‘η ονομασία του κράτους των Σκοπίων’. Επίσης πρέπει να είναι ‘ανυποχώρητες’ οι θέσεις ‘μας’ για την Αλβανία, καθώς ‘Η διεκδίκηση των εθνικών μας δικαιωμάτων στη Βόρειο Ήπειρο [sic] είναι υποχρέωση του Έθνους, Ιερά και Απαράγραπτος’.⁹ Μολονότι μνημονεύει τα ‘απαράγραπτα’ ‘εθνικά μας δικαιώματα στη Βόρειο Ήπειρο’, με τη συνήθη τακτική των κατά παράθεση αντιφάσεων, προσθέτει παρακάτω: ‘στις σημερινές παγκόσμιες συνθήκες δεν έχει νόημα να υπάρχουν εδαφικές βλέψεις σε βάρος γειτονικών κρατών’. Παράλληλα, όχι στον εξωραϊσμένο λόγο του πλαισίου θέσεων αλλά στις ομιλίες προς ομοϊδέατες, ο αρχηγός του ΛαΟΣ εκφράζει διεκδικήσεις στα κρατικά εδάφη όχι μόνο της Αλβανίας αλλά και της Τουρκίας.¹⁰

Ο παραδοσιακός και ακραίος εθνικισμός συμπληρώνεται από το ‘δόγμα: αν θέλεις ειρήνη πρέπει να είσαι έτοιμος για πόλεμο’, προβλέποντας ‘ισχυρό αμυντικό μηχανισμό’, αξιόμαχο στρατό που πρέπει να είναι ‘προτεραιότητα της κάθε ελληνικής κυβέρνησης’ και απαιτεί ‘εξοπλισμούς’, ‘την ευρύτερη κοινωνική προβολή και την κοινωνική αναγνώριση του ρόλου και της αποστολής των Ενόπλων μας Δυνάμεων’, με την ‘εκστρατεία διαφημιστικής [sic] προβολής στα ΜΜΕ’ που θα αλλάξει τη λαθε-

---

έχει καταργηθεί), μόλις άνοιγε, στο πάνω μέρος της πρώτης σελίδας εμφανιζόταν μαζί με όλα τα υπόλοιπα ένα κινούμενο σχέδιο, κεφαλάκι με φέσι την τουρκική σημαία με την ημισέληνο και το άστρο, να καταβροχθίζει ένα-ένα τα άστρα της ευρωπαϊκής σημαίας, ύστερα η εικόνα να καλύπτεται με αίμα, ένα μεγάλο Χ πάνω στην εικόνα να τη σβήνει και να ακολουθεί αγγλικά και ελληνικά η φράση: ‘Όχι στην Τουρκία’.

9. Η φράση είναι του Γεωργίου Παπανδρέου της μετεμφυλιακής εποχής. Αποκαλώντας τη ‘ιστορική θέση του “Γέρου της Δημοκρατίας”’ αποδίδει δημοκρατική νομιμότητα σε σημερινές διεκδικήσεις εδαφών της γειτονικής Αλβανίας.

10. Σε πατριωτική εκδήλωση στο κτίριο του κόμματος, 8/2/2009, ο Γ. Καρατζαφέρης άρχισε την ομιλία του ως εξής: ‘Για μένα δεν υπάρχει βόρειος Ήπειρος. Υπάρχει Ήπειρος, η μισή ελεύθερη, η μισή δεν είναι ακόμα ελεύθερη. Όπως δεν υπάρχει δυτική και ανατολική Θράκη. Υπάρχει Θράκη, η μισή ελεύθερη, η μισή ακόμα δεν είναι ελεύθερη’.

μένη εικόνα της στρατιωτικής θητείας και θα τη μετατρέψει σε 'τιμητική υποχρέωση των ελλήνων πολιτών'. Τέλος συμπληρώνεται από την αντιευρωπαϊκής και ακροδεξιάς ιδεολογίας άρνηση κάθε διαλόγου με την Τουρκία:

δεν είναι δυνατόν να συζητάμε με άλλες χώρες θέματα που αποτελούν αντικείμενο εφαρμογής Διεθνούς Δικαίου όπως η υφαλοκρηπίδα, ο εναέριος χώρος, τα χωρικά ύδατα ή η συνεκμετάλλευση του Αιγαίου.

Για το μεταναστευτικό, θέμα που κατά προτεραιότητα είναι αντικείμενο εκμετάλλευσης από την Ακροδεξιά παντού, η συνεχής χρήση της αντίφασης στον λόγο του ΛαΟΣ είναι ακόμα συχνότερη. Παρά τον παραδοσιακό και φανατικό εθνικισμό, για προφανείς λόγους εξωραϊσμού αρνείται τον χαρακτηρισμό 'εθνικιστικό' κόμμα και δεν αυτοπροσδιορίζεται καν ως 'εθνικό' αλλά ως κόμμα 'ελληνοκεντρικό' εξηγώντας ταυτολογικά ότι αυτό σημαίνει 'πολιτική του διαπνέεται από το Ελληνικό πνεύμα, τις Ελληνικές αξίες και την Ελληνική κουλτούρα' (τα κεφαλαία είναι του ΛαΟΣ). Δηλώνει ότι 'δεν είναι κόμμα ρατσιστικό' μόνο που 'δεν υποβαθμίζει τα προβλήματα' από την 'ανεξέλεγκτη μετανάστευση'. Τη δήλωση ότι δεν είναι κόμμα ρατσιστικό τη διαψεύδει ο αντισημιτισμός του, για τον οποίο σε συνέντευξή του στην τηλεόραση την επομένη της συμμετοχής στην κυβέρνηση (14/11/2011) κάνει πολλές ατυχείς απόπειρες εξωραϊσμού ότι 'άλλο εννοούσε' χωρίς πειστικότητα.

Για τους μετανάστες, αναφέρει ότι 'τα συμφέροντα και τα δικαιώματα της πλειοψηφίας των πολιτών' πρέπει 'να προστατεύονται κατά προτεραιότητα', ωστόσο προσθέτει πολύ δημοκρατικά:

χωρίς όμως να παραβιάζονται ποτέ [sic] τα συνταγματικά και τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα κανενός ανθρώπου που ζει είτε νόμιμα είτε παράνομα [sic] στην κοινωνία μας.

Παρακάτω ωστόσο αναιρεί τα περί σεβασμού των δικαιωμάτων όχι μόνο των παράνομων αλλά και των νόμιμων μεταναστών. Άλλωστε το κόμμα του κατέκρινε βίαια τον νόμο περί ιθαγέ-

νειας. Χρησιμοποιεί την πετυχημένη, παρά τα τεκμήρια για το αντίθετο και στη Γαλλία και στην Ελλάδα, συνταγή του Jean-Marie Le Pen να αποδίδει την ανεργία στην παρουσία μεταναστών:

η οικονομία της πατρίδας μας έχει μεταβληθεί σε ένα 'ξέφραγο αμπέλι', με την ανεξέλεγκτη είσοδο [...] οικονομικών μεταναστών να έχουν προκαλέσει την απώλεια εκατοντάδων χιλιάδων θέσεων εργασίας για τους έλληνες πολίτες.

Στη συνέχεια, σαν να έχει πάρει θέση υπέρ της απόδοσης στους μετανάστες ιθαγένειας, προτείνει την υποχρεωτική στρατιωτική άοπλη θητεία των μεταναστών που ζητούν ιθαγένεια. Και παρακάτω ονομάζει την απόδοση ιθαγένειας σε μετανάστες 'νομιμοποίηση εγκληματιών'.

Αποδίδει την είσοδο μεταναστών στη ΝΔ και το ΠαΣοΚ:

Πιστεύουμε ότι οι κυβερνήσεις της ΝΔ και του ΠαΣοΚ, για κάποιους ανεξήγητους [sic] ... λόγους, εφάρμοσαν μία μεταναστευτική πολιτική που πρακτικά προσκαλούσε [sic] μεγάλο αριθμό από παράνομους οικονομικούς μετανάστες... [...] Πιστεύουμε ότι οι κυβερνήσεις της ΝΔ και του ΠαΣοΚ για κάποιους ανεξήγητους [sic] λόγους, επέλεξαν να διαφοροποιήσουν τη μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας από εκείνη των υπόλοιπων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να ανεβάσουν [sic] τον αριθμό των μεταναστών κοντά στο 18% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας...

Η δύο φορές αποκαλούμενη ανεξήγητη αυτή πολιτική στη συνέχεια αποδίδεται σε 'στρατηγικό σχέδιο' των δύο κομμάτων για να αυξηθεί ο αριθμός των εργαζομένων έναντι των συνταξιούχων, ώστε η ΝΔ και το ΠαΣοΚ να αποτρέψουν την κατάρρευση των ασφαλιστικών ταμείων. Προφανώς απαντάει έμμεσα σε τεκμήρια που έδειξαν ότι οι μετανάστες ενίσχυσαν την ελληνική οικονομία επί δεκαετίες, για να καταλήξει ότι

ο αριθμός των μεταναστευτικών εισροών που απαιτούνται για τη διατήρηση της σημερινής αναλογίας εργαζομένων προς συνταξιούχους προβλέπεται ότι μέχρι το 2050 θα έχουν καταστήσει τους κατοίκους Ελληνικής καταγωγής μειοψηφία στο σύνολο του πληθυσμού της Ελλάδας.

Τέλος για να μη γίνουν μειοψηφία οι Έλληνες ‘με Ελληνική καταγωγή’, προτείνει να μην έχουμε εργαζομένους με μη ελληνική καταγωγή (άρα ούτε νόμιμους μετανάστες) κι ας φτωχύνουμε διατηρώντας όμως καθαρότητα καταγωγής: ‘Οι πρόγονοί μας αγωνίστηκαν και θυσίασαν τη ζωή τους για να γίνει και να μείνει η Ελλάδα Ελληνική και ελεύθερη. Και όχι για να διατηρήσουν υψηλές τις συντάξεις τους’.

Οι ‘λεβέντες’ της Ακροδεξιάς, ο Λαϊκός Σύνδεσμος Χρυσή Αυγή

Η Χρυσή Αυγή (στο εξής ΧΑ) έχει σε σχέση το ΛαΟΣ αλλά και την ευρωπαϊκή Ακροδεξιά την αξιοσημείωτη διαφορά ότι μπήκε στη Βουλή χωρίς προσπάθεια απόκρυψης ή εξωραϊσμού της φιλοναζιστικής της ιδεολογίας. Ανοιχτά υπερασπίζεται φασιστικές ιδέες, με ρητή αναφορά στις πηγές τους, χρησιμοποιεί τα σχετικά σύμβολα και συνθήματα, τη милитарιστική δομή των μελών της, μιμείται συμπεριφορές των ναζί και το ύφος τους. Αν έκανε κανείς τον κόπο να συγκρίνει κείμενα της ΧΑ πρόσφατα (από την είσοδό της στη Βουλή και ύστερα) με του Hitler και του Goebbels είτε με άρθρα της εφημερίδας του Εθνικοσοσιαλιστικού κόμματος *Völkischer Beobachter* [*Παρατηρητής του λαού/φυλής*] και της εφημερίδας του Goebbels *Der Angriff* [*Η Επίθεση*], θα έβρισκε τόσο εντυπωσιακές ομοιότητες στο ύφος και το περιεχόμενο που ενδεχομένως να υπάρχουν φράσεις ή και ολόκληρα αποσπάσματα όχι απλώς μίμησης αλλά μετάφρασης. Έχει σχέσεις με ακροδεξιά κόμματα στην Ισπανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Ρωσία, σχέσεις με το ρατσιστικό κίνημα αντίστασης των Αφρικάνερ το οποίο θαυμάζει για την ‘υπεράσπιση’ του ‘λευκού πολιτισμού’ κ.ά. (Ψαρράς 2012: 41-51, 75).

Τεκμηρίωση για τη ναζιστική ιδεολογία της ΧΑ υπάρχει εξαντλητική.¹¹ Αντίθετα με τους έλληνες πολιτικά συγγενείς

11. Περιέχεται επί χρόνια σε δημοσιεύματα του Ιού της *Ελευθεροτυπίας*. Πρόσφατη εκτενής τεκμηρίωση, που παρουσιάζει πλουσιότατο υλικό

και τα ευρωπαϊκά πρότυπα άλλων φιλοναζί που προσέλκυσαν ψηφοφόρους, η ΧΑ σχεδόν δεν κάνει προσπάθεια εξωραϊσμού ή απόκρυψης των ιδεολογικών της καταβολών και ιδεών. Όχι μόνο αρνείται αλλά αποκαλεί 'ύβρη', 'συκοφαντία' και 'οχετό λάσπης' τον χαρακτηρισμό της 'ακροδεξιά'. Όχι όμως για λόγους εξωραϊσμού αλλά το ακριβώς αντίθετο. Αποκαλεί προδότες τους ακροδεξιούς εκείνους που δεν αμφισβητούν το κοινοβουλευτικό καθεστώς: 'Φτύνουμε κατάμουτρα τους ακροδεξιούς προδότες, τη νομιμοφροσύνη τους στο σιωνιστικό καθεστώς..., τον πολιτικό τους καθωσπρεπισμό!' (Α).¹² Παράλληλα μόνη εξαίρεση είναι η μετεκλογική στα ΜΜΕ άρνηση βουλευτών της ότι είναι φιλοναζιστές. Το αρνούνται λέγοντας ότι όχι, είναι 'εθνικιστές', η άρνηση αυτή πάντως γίνεται με ύφος ήπιο, ασυνήθιστο στο πολύ επιθετικό στυλ δημόσιας παρουσίας τους, ύφος αδιάφορο που υπονοεί ότι είναι ανάξιο λόγου το θέμα.¹³

Η ΧΑ έχει άλλη μια ιδιοτυπία που τη διαφοροποιεί από τους ομοίους της εδώ και αλλού: το ποινικό μητρώο του αρχηγού και στελεχών της, βεβαρημένο με καταδίκες 'για κατάρτιση και

(με επίσης πολλά τηλεοπτικά και άλλα βιντεογραφημένα τεκμήρια) από τότε που δημοσιεύεται η ομώνυμη εφημερίδα της ΧΑ και για όλη την περίοδο μέχρι σήμερα, είναι αναρτημένη από το Μάρτιο 2012 στον ιστότοπο Jungle-Report (http://jungle-report.blogspot.com/2012/03/blog-post.html#0_undefined,0_). Επίσης συστηματική τεκμηρίωση με πολιτική ανάλυση βρίσκεται στο μόλις δημοσιευμένο βιβλίο του Δημήτρη Ψαρρά (2012).

12. Από δω και κάτω, εκτός εάν υπάρχει άλλη ένδειξη, όλα τα παραθέματα φράσεων της ΧΑ μέσα σε εισαγωγικά προέρχονται από κείμενα της δημοσιευμένα ή όχι, όλα αναρτημένα στον επίσημο ιστότοπό της (xryshaygh.com) και όλα πρόσφατα, δηλαδή αναρτημένα μετά τις εκλογές του περασμένου Ιουνίου που είναι πλέον κόμμα στη Βουλή. Τα κείμενα αυτά παραπέμπονται με αλφαβητική ένδειξη Α, Β κε. μέσα στο κείμενο, ενώ οι τίτλοι και συγγραφείς παρατίθενται στην τελευταία σημείωση.

13. Αυτή τη στάση, να αναγνωρίζουν δημόσια τη φιλοναζιστική τους ιδεολογία με τον τρόπο που την αρνούνται, έχει και ο αρχηγός τους, όταν π.χ. σε δημόσια εορτή της νεολαίας (21/10/2012) αναφέρεται στην κατηγορία ότι τους αποκαλούν Ναζί [sic] για να απαντήσει ότι όμως αυτοί είναι τίμιοι: 'Μας είπανε ναζί, μία, δύο δέκα' φορές, [ύστερα σηκώνει τα χέρια ψηλά]: 'Αυτά τα χέρια μπορεί καμιά φορά να χαιρετάνε έτσι [χαιρετάει ναζιστικά και φωνάζει δυνατά] αλλά είναι καθαρά χέρια'.

συμμετοχή σε τρομοκρατική ομάδα, προς διάπραξη εγκλημάτων δι' εκρηκτικών υλών', αιματηρές επιθέσεις και άλλα (Ψαρράς 2012: 21-22, 96 κε.). Τελευταία ιδιαιτερότητα είναι η συστηματική περιφρόνηση της συνταγματικής νομιμότητας, η αντιποίηση αρχής, η άσκηση αυτοδικίας και η προτροπή στην αυτοδικία, η άσκηση βίας και η προτροπή στη βία και το έγκλημα. Τα παραδείγματα των παραπάνω είναι κάμποσα, έχουν γίνει από καιρό γνωστά με δημοσιεύματα στον Τύπο, που το παραπεμπόμενο βιβλίο του Ψαρρά παραθέτει και είναι πολλά (στο ίδιο: 415-430).

Η Χρυσή Αυγή δεν έχει πολιτική θέση για το μεταναστευτικό

Ο τίτλος δεν είναι παραδειγματική υπερβολή. Η ΧΑ βεβαίως προτείνει να μην αποχτούν ιθαγένεια ούτε μετανάστες με επίσημη άδεια και τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις, ενώ οι υπόλοιποι να εκδιωχθούν κ.τ.λ. γνωστά σε όλους. Ωστόσο δεν έχει τις θέσεις των λοιπών ακροδεξιών κομμάτων, που στηρίζονται σε επιχειρήματα οικονομικά, την υπεράσπιση της εθνικής κουλτούρας από την αλλοίωση, ενώ σχεδόν κανένα σήμερα δεν επικαλείται τον ξεπερασμένο και ανεπίκαιρο με βάση τα δεδομένα της εποχής βιολογικό ρατσισμό, τελείως ανέγκυρο πλέον (ιδίως μετά την αποκωδικοποίηση του DNA). Η ΧΑ πιστεύει ακράδαντα στον βιολογικό ρατσισμό και επικαλείται εμφατικά τη φυλή και το αίμα 'των Ελλήνων'.¹⁴

Η βία της κινούμενη από βαθύ μίσος για τους μετανάστες δεν πηγάζει από πολιτική θέση ή σκέψη, αντίθετα είναι προϊόν του ιδεολογήματος υπέρ της προστασίας της φυλής και μιλάει για τη διατήρηση της φυλετικής καθαρότητας του αίματος. Συ-

---

14. Βλ. και την επισήμανση του Ψαρρά (2012: 365-6): 'Κατά τη Χρυσή Αυγή το "κυρίαρχο πρόβλημα" με τη μετανάστευση είναι το γεγονός ότι "ο κορμός των λαθρομεταναστών αποτελείται από αλλόφυλους" και κατά συνέπεια απειλείται "συστατική αλλοίωση της εθνοφυλετικής μας οντότητας". Μ' άλλα λόγια το πρόβλημα είναι φυλετικό και όχι κοινωνικό'.

νοδεύει το παρωχημένο και επικίνδυνο ιδεολόγημα με ένα παραληρηματικό στην ακρότητά του συνωμοσιολογικό κατασκευάσμα που περιγράφει μιαν απειλή εξαφάνισης του έθνους τόσο άμεση και γιγάντια που προκαλεί σε όποιον την πιστεύει αισθήματα τρόμου, τα οποία και ερμηνεύουν το μίσος. Με άλλα λόγια η θέση της ΧΑ για τους μετανάστες έχει συνέπειες αμιγώς πολιτικές και μάλιστα σοβαρές με κίνδυνο να γίνουν τραγικές. Δεν είναι όμως η προέλευσή της πολιτική, είναι κάτι σαν ψυχωτικό σύνδρομο καταδίωξης, που ερμηνείες του βρίσκονται στη βιβλιογραφία της κοινωνικής ψυχολογίας στις πολλές της απόπειρες να ερμηνεύσει τον ρατσισμό, από το διάσημο *Η αυταρχική προσωπικότητα* του Adorno κ.ά. (1950) έως τις σύγχρονες θεωρίες της κοινωνικής ταυτότητας και τη σημερινή έκφραση του συνδρόμου στην ελληνική κοινωνία (Δραγώνα 1997: 72-105 και της ίδιας εδώ).

Η στάση μίσους και πάθους απέναντι στους μετανάστες που γεννάει και την απρόβλεπτη και ανησυχητική έκρηξη συλλογικής βίας, αδικήματα αντιποίησης αρχής με επιθέσεις εναντίον μεταναστών, βία στους δρόμους, ξυλοδαρμούς με τη μορφή λυτσαρίσματος μεμονωμένων περαστικών επειδή μοιάζουν 'ξένοι' και άλλα αποτρόπαια, οφείλεται πριν απ' όλα σε μια αντίληψη που παρουσιάζει τη μετανάστευση σαν αποτέλεσμα συνωμοτικών σχεδίων με στόχο την εξόντωση των Ελλήνων.

Η συνωμοσία των ιδεολογιών:

η εξαφάνιση των Ελλήνων με τη μετανάστευση

Τα κείμενα της ΧΑ αποκαλούν τη μετανάστευση γενικώς 'κατάρα της παγκόσμιας ιστορίας' (B). Η μετανάστευση στοχεύει στην αλλοίωση και την εξαφάνιση των εθνών και των Ελλήνων. 'Τις τελευταίες δεκαετίες' εφαρμόζεται 'σχέδιο' και μάλιστα 'σαφώς προμελετημένο' με στόχο την 'αλλοίωση της κοινωνικής σύνθεσης' του ελληνικού και 'όλων των εθνών της γης', 'κυρίως των εθνών της Δύσεως' που είναι 'πολιτισμένα'. Η αλλοίωση επιδιώκεται 'με την ανεξέλεγκτη εισροή μεταναστών από τις λεγόμενες χώρες του τρίτου κόσμου (Ασία, Αφρική)'.

Το υποκείμενο που συνέλαβε το σχέδιο και το εφαρμόζει είναι 'οι δύο υποτιθέμενες αντίθετες [sic] ιδεολογίες, ο φιλελευθερισμός και ο κομμουνισμός'. Οι δύο ιδεολογίες ασκούν 'ψυχολογική βία' ώστε 'να γίνει αποδεκτή η μετανάστευση', με την 'προπαγάνδα' από τα 'λεγόμενα "ειρηνιστικά" και "αντιρατσιστικά" μηνύματα, τους "ανθρωπισμούς" και όλα τα συναφή'. Αυτός είναι ο λόγος που η μετανάστευση είναι ιδιαίτερα μεγάλη 'κατάρα' ειδικά σήμερα. Μολονότι είναι φαινόμενο που χαρακτηρίζει την ιστορία από την αρχή του κόσμου, αντίθετα με ολόκληρη την ιστορία, σήμερα υπάρχει 'σχέδιο' (B).

Η μετανάστευση είναι επίσης 'κατάρα' γιατί είναι 'αιματηρή'. Πάντοτε στην ιστορία η είσοδος μεταναστών συνοδεύτηκε από 'αιματηρές συγκρούσεις με τον γηγενή πληθυσμό'. Το ίδιο συμβαίνει και σήμερα. Όσοι ισχυρίζονται ότι σήμερα η μετανάστευση είναι ειρηνική, ψεύδονται:

Μόνο ειρηνική δεν είναι. Η εγκληματικότητα των μεταναστών δεν είναι αναίμακτη. Πόσες είναι τα χιλιάδες θύματα των βιασμών, των δολοφονιών και των κλοπών κατά την τελευταία 20ετία στην Ελλάδα;.

Εκτός από τις αιματηρές συγκρούσεις που ήδη έφερε και θα φέρει, η μετανάστευση είναι κατάρα πριν απ' όλα επειδή οδηγεί στη φυλετική αλλοίωση που με τη σειρά της φέρνει την παρακμή και την εξαφάνιση. Η πεποίθηση αυτή της ΧΑ είναι τόσο ακλόνητη, ώστε στην 'πολυφυλετική' σύνθεση των αυτοκρατοριών αποδίδει την παρακμή που οδήγησε στην πτώση τους και όχι μόνο αυτό. Προφητεύει την καταστροφή της μεγαλύτερης σήμερα παγκόσμιας δύναμης, των ΗΠΑ. Καθώς είναι 'κατεξοχήν μεταναστευτική χώρα' οι ΗΠΑ και 'πολυφυλετική, όπως όλες οι αυτοκρατορίες', 'αυτό θα είναι τελικώς η καταστροφή της', που έχει άλλωστε από καιρό ξεκινήσει: 'παρά τον αυστηρό έλεγχο και τη σκληρή αστυνόμευση, ήδη έχουν συμβεί εκατοντάδες ή και χιλιάδες ειδικές εγκλήματα'.

Και σαν να μην έφταναν όλα τούτα, η ήδη φανερή καταστροφή των ΗΠΑ εξαιτίας της πολυφυλετικής τους σύνθεσης δεν αποδίδεται καν σε αίτια κοινωνικά (π.χ. αντιπαλότητες ανά-

μεσα σε διαφορετικές ‘φυλετικά’ ομάδες, ούτε οικονομικά, π.χ. ανισότητες κ.ά.) αλλά αποδίδεται στη βιολογική αλλοίωση:

οι φυλετικές επιμειξίες, η δημιουργία δηλαδή μιγάδων, δεν είναι καθόλου αθώες. Οι μιγάδες, όπως αποδέχεται η βιολογία και η ιατρική [sic], αντιμετωπίζουν στις περισσότερες περιπτώσεις ψυχικές και σωματικές ασθένειες. Επίσης, επειδή η φυσική επιλογή το επιτάσσει [sic], ο άνθρωπος εκ του φυσικού του [sic] ανήκει σε φυλές, ενώ οι μιγάδες ουσιαστικά δεν ανήκουν πουθενά [sic]. Αυτό εντείνει την ψυχοσωματική ανωμαλία τους (B).

Ανάμεσα στα πολλά κείμενα της ΧΑ που μιλάνε για την ελληνική ‘φυλή’, το ελληνικό αίμα των Ελλήνων κ.ο.κ., υπάρχει και ένα με την υπογραφή του αρχηγού της οργάνωσης που συνοψίζει το θέμα στα εξής:

Είναι για μας ο ‘Ελληνισμός’ ένα σύνολο ανθρώπων κοινής φυλετικής καταγωγής, κοινού ‘αίματος’ και είναι η ‘Ελληνικότης’ η στάση ζωής, ο τρόπος ο διανοητικός και ψυχικός, που γνήσια προκύπτει από τους δημιουργούς αυτού του συνόλου. [...] Ο Ελληνισμός είναι λοιπόν και μπορεί να είναι [sic] μια οντότητα φυλετική, γνήσια συνέχεια της αρχαίας εκείνης (Γ).

Εντυπωσιακό είναι το επιχείρημα που στηρίζει την καθαρότητα του αίματος των σημερινών Ελλήνων και αυτό είναι ότι οι αρχαίοι Έλληνες δεν ήρθαν παρά σε ‘ελάχιστες’ επιμειξίες με ‘άλλους’ ενώ κι αυτές οι ελάχιστες ήταν με ‘λευκούς’. Ακόμα και με τον κοινό νου, έστω και πιστεύοντας στην υποτιθέμενη φυλετική καθαρότητα των αρχαίων, είναι δύσκολο να αποδεχτεί κανείς ότι το ελληνικό αίμα είναι καθαρό από επιμειξίες σήμερα, μετά από χιλιάδες χρόνια.

Ας σημειώσουμε παρενθετικά εδώ ότι η συχνή παρουσία ασύστατων ακόμα και με την κοινή λογική θέσεων είναι πολύ χαρακτηριστική της ΧΑ. Τα ηγετικά πρόσωπα και οι διαμορφωτές των ‘ιδεών’ της αδιαφορούν για τα επιχειρήματα, τον λογικό ειρμό, την τεκμηρίωση και γενικά την πειστικότητα όσων λένε και γράφουν. Άλλωστε σπάνια διατυπώνουν έναν ισχυρισμό σαν αντικειμενικά σωστό ή αληθινό, με εξαίρεση τους κα-

ταλόγους ύβρεων απέναντι στο καθεστώς, το κοινοβούλιο, τα κόμματα και τους πολιτικούς, τους θεσμούς και την κοινωνία και τις υμνητικές και κοσμοσωτήριες θέσεις του κόμματός τους που έχουν τη μορφή αξιωμάτων. Γενικά προβάλλουν τις 'θέσεις και τις ιδέες' τους με τρόπο που η ίδια η διατύπωση συνήθως παρακάμπτει ως άχρηστη ή αδιάφορη την όποια στήριξη αυτού που ισχυρίζονται. Πλήθος βεβαιωτικές φράσεις ξεκινάνε συστηματικά με το 'για εμάς' και το 'εμείς': 'Για εμάς ο ελληνισμός είναι...', 'για εμάς η αλήθεια είναι...', 'Εμείς πιστεύουμε ότι...' κ.ο.κ. Το θέμα αξίζει μελέτης με δεδομένη την πειστικότητα που προκύπτει ότι έχουν σε κοινωνικές ομάδες πέρα από τους λίγους πιστούς της ιδεολογίας τους.

Συνοψίζοντας η μετανάστευση, δηλαδή η απλή παρουσία μεταναστών, παρουσιάζεται πριν απ' όλα σαν απειλή γιγάντια, εφόσον εκθέτει τους Έλληνες στον κίνδυνο ομαδικού εκφυλισμού με ψυχοσωματικές ανωμαλίες. Εκτός από αυτόν τον τρομερό κίνδυνο, τους Έλληνες απειλούν άλλοι δύο μέγιστοι και αυτοί κίνδυνοι εξαφάνισης, που είναι δύο επιπλέον 'στρατηγικά σχέδια' εξόντωσης. Το ένα είναι η οικονομική συνωμοσία για την εξαφάνιση των Ελλήνων, που θα παρακάμψουμε¹⁵ γιατί δεν εμπίπτει στο αντικείμενο του αφιερώματος, τον πολυπολιτισμό, και θα περιοριστούμε στο άλλο σχέδιο, τη 'σιωνιστική' συνωμοσία.

---

15. Είναι πάντως αξιοσημείωτη στην ακρότητά της συνωμοσία, που ονομάζεται 'πιθανώς οργανωμένο σχέδιο γενοκτονίας [sic] των Ελλήνων' και είναι 'η βιαίως επιβληθείσα στην χώρα μας οικονομική κρίση' βασικά εξαιτίας της διαχείρισής της με την οποία τα δύο μεγάλα κόμματα οδηγούν τον ελληνικό λαό σε βιολογική εξαφάνιση με την αστία, τις αυτοκτονίες, αλλά και τη 'στάση που τηρούν οι κυβερνήσεις στον τομέα της υγείας', καθώς επίσης με την αδιαφορία απέναντι στην υπογεννητικότητα και την επιδείνωσή της με τις σχετικές διακοπές παροχών, αλλά και την 'προτεραιότητα που δίνουν' οι κυβερνήσεις 'στους κρατικούς σταθμούς στα παιδιά των μεταναστών εις βάρος των ελληνοπαίδων' (Δ).

*Η ‘σιωνιστική’ συνωμοσία
για την ‘εξόντωση’ των Ελλήνων*

Η ΧΑ έχει σχεδόν ιδεοληπτική εμμονή με τον ‘διεθνή σιωνισμό’ στον οποίο αποδίδει όλα τα δεινά της Ελλάδας και του κόσμου. Αποκαλυπτικό της εμμονής είναι τούτο. Παρά τη χυδαιότητα και το μίσος που χαρακτηρίζει τον αντισημιτισμό των Ναζί του οποίου μιμούνται το ύφος,¹⁶ είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι τα κείμενα της ΧΑ αποδίδουν υπερδύναμη σχεδόν πλανητική στο μυθικό θηρίο, τον ‘διεθνή σιωνισμό’, τέτοια που θα άξιζε ειδικής μελέτης.

Την Ελλάδα, κατά τη ΧΑ, απειλεί η ‘παγκοσμιοποίηση’, όχι όμως ως διεθνής διαδικασία αυτονόμησης του κεφαλαίου, του εμπορίου, της τεχνολογίας κ.λπ. από τον έλεγχο των κρατών, με τη δημιουργία οικονομικών υπερεθνικών γιγάντων, αλλά ως ‘σχέδιο του διεθνούς σιωνισμού’, χωρίς πάλι να πρόκειται για την κοινή στην ακροδεξιά αντισημιτική συνωμοσιολογία. Δεν θεωρεί την παγκοσμιοποίηση αμερικανική αλλά ‘επιβολή του σιωνιστικού οράματος [sic] ως εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ’ (Ε) και ο στόχος της επιβολής είναι ‘να εξοντώσει τον ελληνισμό [sic]’ που είναι ‘προαιώνιος εχθρός του’ [sic].

Στο ερώτημα, που θα ερχόταν στο μυαλό και του πλέον πεπεισμένου για την ‘παγκόσμια συνωμοσία του σιωνισμού’, γιατί άραγε, ανάμεσα σε όλες τις επιδιώξεις του παγκοσμίου, να έχει ο σιωνισμός πρωτεύοντα στόχο την ‘εξόντωση του ελληνισμού’, η απάντηση της ΧΑ είναι: επειδή ‘ο ελληνισμός υπερτερεί του εβραϊσμού’ [sic] που ‘δεν έχει δική του συνεισφορά στον πολιτισμό’¹⁷ [sic] και επειδή ‘ο ελληνισμός’ με την ‘πνευματική ακτι-

16. Με εκφράσεις π.χ. όπως ‘Η Νέα Τάξη που προσπαθεί να επιβάλει το Σιωνιστικό κτήνος στον κόσμο’, ‘Σήμερα στο δυτικό κόσμο αλλά και σε πολλές χώρες άλλων ηπείρων (πλην εξαιρέσεων) όλα υπακούουν στο διεθνοποιημένο και εθνοκτόνο Σιωνισμό’ και άλλα χυδαιότερα (ΣΤ).

17. Αυτό αποδεικνύεται από τη φράση: ‘Ο εβραϊσμός, όπως γράφει ο καθηγητής φιλοσοφίας Χρήστος Γιανναράς σε πρόσφατο άρθρο στην *Καθημερινή*: τίποτα το αμιγώς εβραϊκό δεν κατέχτησε ποτέ πανανθρώπινο ενδιαφέρον [και] δεν έχουν δική τους συνεισφορά οι εβραίοι στον πολιτισμό’ (Ε).

νοβολία του [και] την αδιαμφισβήτητη υπεροχή του, επικρατεί διαχρονικά', 'στάθηκε μέχρι τώρα [sic] εμπόδιο στην παγκόσμια επικράτηση [sic] του εβραϊσμού' και γι' αυτό ο σιωνισμός επιδιώκει να εξοντώσει τον ελληνισμό (Ε).

Η φυλετική καθαρότητα πρώτο βήμα στην ολική 'κάθαρση' της κοινωνίας

Η ιδεοληπτική απόδοση 'στον διεθνή σιωνισμό' του στόχου να εξοντώσει τον ελληνισμό συνοδεύεται από ολόκληρο το ιδεολογικό κατασκευάσμα ναζιστικής προέλευσης, δηλαδή τη συμφυρματική καταδίκη καπιταλισμού και σοσιαλισμού, την ταύτιση του κοινοβουλευτικού καθεστώτος με τη φαυλότητα που επέφερε την παρακμή του έθνους και την καταδίκη της αστικής αξίας της ισότητας. Πάνω σε αυτά στηρίζει η ΧΑ το πολιτικό της σχέδιο ανατροπής του καθεστώτος, την εφαρμογή του 'νόμου της φύσης' για την κυριαρχία του ισχυρότερου, την επιβολή καθεστώτος με εξουσία του ενός ηγέτη, την κάθαρση της κοινωνίας από όλα τα ηγετικά 'φάυλα' και λαϊκά 'αδύναμα' μέλη της, τον φρονηματισμό του λαού που και αυτός συνέβαλε στην παρακμή του έθνους, τέλος την αποκατάσταση θετικής σχέσης του λαού με τον θάνατο, που η παρακμή έχει αλλοιώσει, ώστε να επανακτήσει με πόλεμο η Ελλάδα τα εδάφη που έχει απολέσει εξαιτίας της πολιτικής που άσκησαν από την ίδρυση του κράτους έως σήμερα οι εθνοπροδότες εκπρόσωποι του κοινοβουλευτισμού.

Ο αντικοινοβουλευτισμός της ΧΑ, μολοντί τα περισσότερα κείμενα αφορούν το μνημόνιο, δεν είναι συγκυριακός. Είναι στα βαθιά ιδεολογικά της θεμέλια. Αποδίδει τη διαφθορά με τον παράνομο πλουτισμό και το ξεπούλημα της πατρίδας σε όλους τους εθνοπροδότες εκπροσώπους του ελεεινού κοινοβουλευτικού καθεστώτος από τον καιρό των 'ξενόδουλων εμπόρων και γραφιάδων... μεσουσής της Εθνεγερσίας' (Ι), δηλαδή από την ίδρυσή του ελληνικού κράτους έως σήμερα.¹⁸ Καταδικάζει τη δημοκρα-

18. 'Από τη γένεση του νεότερου κράτους, πρόθυμοι θαλαμηπόλοι των φεουδαρχών της ξενοκρατίας, πρωταθλητές του παράνομου πλουτισμού,

τία των 'εθνοπροδοτών' και αντιπροτείνει την 'αξιοκρατία' της, με ένα 'τρίτο καθεστώς'. Οι εθνοπροδότες περιλαμβάνουν το σύνολο των πολιτικών κομμάτων, εκπροσωπούν εξίσου τις δύο ιδεολογίες: του φιλελευθερισμού και του κομμουνισμού, τα δύο εξίσου 'δικτατορικά' καθεστώτα: τον καπιταλισμό και τον δήθεν σοσιαλισμό, που επιπλέον είναι 'δύο απόλυτα υλιστικές όψεις του ίδιου σιωνιστικού νομίσματος' (Z).¹⁹

Ο ατελείωτα επαναλαμβανόμενος με κεφαλαία και θαυμαστικά αυτοπροσδιορισμός 'εθνικιστές', π.χ.: 'Εμείς ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε... Έλληνες Εθνικιστές!' (K), σε λίγες περιπτώσεις συνοδεύεται από τον πρόσθετο αυτοπροσδιορισμό 'σοσιαλιστές' και μάλιστα 'πραγματικοί [sic] σοσιαλιστές', π.χ. υπάρχει κείμενο με τίτλο 'Ο δικός μας πραγματικός σοσιαλισμός!' (A). Ρητά εθνικιστές και σοσιαλιστές, λοιπόν.

Είναι εναντίον της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, διότι έχει τα ακόλουθα ελαττώματα. Είναι καθεστώς ανεφάρμοστο, 'στο έλεος των αγυρτών της πολιτικής'. Δεν την προέκριναν οι αρχαίοι Έλληνες, π.χ. ο Ισοκράτης, ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης την ονόμασαν το δήθεν νόμιμο 'προσωπείο της αναρχίας' γιατί γεννά 'την οχλοκρατία' και γι' αυτό είναι 'αυτοκαταστροφική'. Τέλος επιβάλλει την ισότητα που είναι ενάντια στις φυσικές διαφορές των ανθρώπων, 'εξισώνει τα άνισα και εξομοιώνει

επιλήσμονες της Πατρίδας και συνοδοιπόροι ή ευεργέτες των εκάστοτε προδοτών. Οι νεόπλουτες εθνοαποδομητικές νομενκλατούρες των τρωκτικών της ολιγαρχίας, οι σπείρες των σαλονάτων εκσυγχρονιστών της σοσιαφιλελεύθερης αστικής ολιγαρχίας. Απόγονοι των ξενόδουλων εμπόρων και γραφιάδων που σαν σήμερα πριν 187 χρόνια, μεσουσής της Εθνεγερσίας, φυλάκισαν τον μόνο Εθνάρχη της νεώτερης Ελλάδας, τον Αρχικαπετάνιο Θεόδωρο Κολοκοτρώνη...' (I).

19. 'Κοινό σημείο των δυο αντιπάλων μας ιδεολογικών ρευμάτων είναι οι σιωνιστικές καταβολές. Τόσο ο καπιταλισμός, όσο και ο κομμουνισμός αποτελούν μέσα της σιωνιστικής απόπειρας παγκόσμιας επικράτησης. Ως σιωνιστικά δημιουργήματα... αγωνίζονται... για τον διεθνισμό, ήτοι για την εθνική ισοπέδωση και την ανάδειξη μιας ηγετικής κλάσας σιωνιστών, η οποία και θα αποτελεί τη δύναμη επιβολής της Νέας Παγκόσμιας Τάξης Πραγμάτων' (K).

νει τα ανόμοια', με αποτέλεσμα 'η μάζα [να] είναι ο κυρίαρχος εξουσιαστής' (Η).

Εναντίον της ισότητας η ΧΑ είναι εκτός των ιδεολογικών για λόγους κοινωνικούς όσο και πολιτικούς. Οι κοινωνικοί στηρίζονται στους νόμους της 'φύσης'. Καθώς 'τα πάντα στη φύση, στο ζωικό βασίλειο, είναι μία αιώνια σύγκρουση, μία ακατάπανστη πάλη για επικράτηση', καθώς επίσης ο φυσικός νόμος επιβάλλει τη σύγκρουση 'όπου επικρατεί ο ισχυρότερος', καθώς τέλος 'το αδύναμο δεν έχει θέση [sic] στη φύση, γιατί αν επικρατούσαν τα αδύναμα δεν θα υπήρχε η ζωή' (Θ), η σωτηρία της κοινωνίας από την αποσύνθεση απαιτεί να καταργηθεί η

νομική [sic] διαφοροποίηση [που] προφυλάσσει θεσμικά τις φυσικά υπάρχουσες ανισότητες, αφού αυτές αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της Φύσης και της Ζωής (στο 'Ταυτότητα' της ΧΑ).²⁰

Οι πολιτικοί λόγοι είναι ότι στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία η αντίθετη με τους φυσικούς νόμους ισότητα επιτρέπει την εξουσία να αναλαμβάνουν 'οι φαύλοι', ακριβώς επειδή δίνει σε κάθε τυχαίο πολίτη το δικαίωμα του εκλέγεσθαι, ακόμα και εάν έχει 'λάθος' θέσεις. Επιτρέπει σε

οποιοδήποτε επιθυμεί [...] να θέσει υποψηφιότητα στα δημόσια αξιώματα, δηλαδή οποιοσδήποτε έχει το δικαίωμα να εκπροσωπεί ένα ολόκληρο Έθνος. Αρκεί να συγκεντρώσει κάποιες ψήφους.

Ο καθένας λοιπόν μπορεί να εκπροσωπήσει 'ένα ολόκληρο έθνος' και 'είναι αδιάφορο αν υποστηρίζει επικίνδυνες αντεθνι-

20. Στο www.xryshaygh.com/index.php/kinima, που παρακάτω γράφει: Αρχή του 'Χρυσαιγίτη' είναι: 'πολεμώ ως εθνικιστής κάθε ισοπεδωτισμό (Εθνών, Φυλών, Ανθρώπων)'. Στοχεύει να καταργήσει αυτό τον 'αντεθνικό ισοπεδωτισμό', την ενάντια στη φύση ισότητα και να την αντικαταστήσει με 'απόλυτη ισονομία και πολιτικά ιεραρχημένη κοινωνική ισότητα', δηλαδή 'τη μοναδική δυνατή ισότητα, την ισότητα ευκαιριών... που είναι στηριγμένη στην αξιοκρατία και δεν παραγνωρίζει τον νόμο της ποιικιλότητας και της διαφοράς στη Φύση'.

κές θέσεις, είναι αδιάφορο αν θεωρεί ότι η Μακεδονία δεν είναι Ελληνική' (Η).

Κατά συνέπεια και με φάρο τον 'εθνικισμό' η ΧΑ θα χτίσει το 'λαϊκό κράτος',

όπου την πολιτική εξουσία έχει ο λαός, χωρίς κομματικούς προαγωγούς [...] πολιτεία όπου ο Λαός δεν χρειάζεται εξουσία αλλά ηγεσία. [...] Ο Λαός είναι ο πραγματικός άρχοντας, ηγεμονεύει τον εαυτό του [sic] μέσα απ' τον Ηγέτη του [sic]' (στο 'Ταυτότητα').

Το καθεστώς δεν ορίζεται με το ιστορικό του όνομα αλλά ονομάζεται 'αξιοκρατικό' και 'σπαρτιατικό'. Το 'θεωρητικό' υπόβαθρο το έχει θέσει ο αρχηγός, εξηγώντας ότι η αρχαία Σπάρτη δεν ήταν, όπως λάθος νομίζουν πολλοί, καθεστώς 'ολιγαρχικό' ούτε 'απόλυτα τυραννικό στρατιωτικό καθεστώς', ήταν 'αξιοκρατικό' 'πρότυπο πολιτείας' (Λ).²¹ Όπως και στην αρχαία Σπάρτη λοιπόν, το 'λαϊκό κράτος' της ΧΑ θα είναι πρότυπο και θα το κυβερνούν 'οι άριστοι'.

Κριτήριο της αριστείας για να δικαιούται κανείς να εκπροσωπεί 'ένα ολόκληρο έθνος' είδαμε ότι είναι οι πολιτικά 'σωστές' εθνικές θέσεις. Το δεύτερο κριτήριο, αν δεν ήταν ανατριχιαστικό, θα ήταν πολιτικά κωμικό: άριστος είναι ο χρυσαυγίτης. Άριστος είναι ο εθνικός αγωνιστής, ο οποίος 'αφού έχει επιδείξει σε πλήθος αγώνων την άριστη ικανότητά του' και αφού έχει καθιερωθεί 'ως καλός παίχτης', είναι πλέον 'έτοιμος να κερδίσει πολλά παιχνίδια', όπως 'οι εκλεκτοί (κατά τα πλατωνικά ιδεώδη) που αγωνίζονται ανιδιοτελώς για την πανάρχαια ιδέα της πατρίδας'. 'Αυτοί θα οδηγήσουν το Έθνος σε επιτυχίες...' (Η).

Αφού επιβάλουν την αξιοκρατία της φυσικής ανισότητας, όπου 'αδύναμοι δεν έχουν θέση' και χτίσουν το... σπαρτιατικό

---

21. 'Η Σπάρτη ήταν ένα πρότυπο πολιτείας, στην οποία κυριαρχούσε η Δικαιοσύνη, η Ισοπολιτεία και προπαντός το κοινό συμφέρον, η Τιμή, η Αξιοπρέπεια και το Καθήκον' (Λ).

καθεστώς, θα τιμωρήσουν παραδειγματικά τους 'εχθρούς του έθνους' (εκπροσώπους του κοινοβουλευτισμού), στη συνέχεια θα φρονηματίσουν τον λαό, εφόσον και αυτός 'δεν είναι άμοιρος ευθυνών'. Οι 'εχθροί του έθνους' κατάφεραν να πετύχουν 'όχι απλά την ανοχή, τη συμπαράσταση αλλά και τη βλακώδη συνενοχή των ατομιστικών κι αλλοτριωμένων μαζών'. Ο λαός έκανε πολλά σφάλματα²² και γι' αυτό 'τώρα πληρώνει το αδίστακτο επιτίμιο της μικροψυχίας του' (M).

Η απόδοση στον λαό βλακειάς, μικροψυχίας και οι εκφράσεις 'αλλοτριωμένες μάζες, όχλος' και άλλα κοσμητικά είναι αποκαλυπτικές της 'αλήθειας' ότι 'τον αγαπούν οι χρυσαυγίτες' τον λαό, τον αγαπούν 'παθιασμένα' και 'μέχρι θανάτου' (I)²³ αλλά και επεξηγηματικές της ανάγκης να ολοκληρωθεί η κάθαρση της κοινωνία με την αναμόρφωση και τον φρονηματισμό του. Ο δε φρονηματισμός του λαού θα είναι διπλός και όχι μόνο πολιτικός. Θα είναι πρώτα πολιτικός (σχετικός με την ευθύνη επιλογής των φαύλων πολιτικών, την παράδοση στην αδικαιολόγητη ευμάρεια, τον άνομο πλουτισμό κ.ά.) και στη συνέχεια θα είναι εθνικός. Θα κάνει τον λαό να κατανοήσει την ευθύνη του απέναντι στην ελληνική κληρονομιά και ιστορία και θα του αλλάξει την εικόνα που έχει για τον θάνατο (N).

Στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία ο θάνατος φαντάζει σαν το απόλυτο κακό [...] [εξαιτίας] της θεοποίησης του μικροαστικού τριπτύχου ησυχία, βιοπορισμός και αδιαφορία... οι άνθρωποι φαίνονται πλήρως αποφασισμένοι να ζήσουν [χωρίς αξιοπρέπεια] αρκεί να ζήσουν... [sic].

22. Ο λαός 'λειτούργησε περιφρονητικά κι ανεύθυνα απέναντι της κληρονομιάς του, της ιστορίας του και των μελλοντικών γενεών. Διάλεξε τους τυμβωρύχους της Ιστορίας για κυβερνήτες του... Παραδόθηκε πρόσχαρα στην αδικαιολόγητη ευμάρεια, στον άνομο κι εύκολο πλουτισμό και στον χυδαίο ατομιστικό ευδαιμονισμό... και τώρα πληρώνει το αδίστακτο επιτίμιο της μικροψυχίας του' (M).

23. Χαρακτηρίζει επίσης η περιφρονητική αυτή υποτίμηση του λαού την άποψη του Hitler στον *Αγώνα* του και του Goebbels στα κείμενά του για την προπαγάνδα.

Αυτή η αντιμετώπιση του θανάτου πρέπει να αλλάξει για λόγους φυλετικής καθαρότητας των ιδεών, επειδή η λαθεμένη και αναξιοπρεπής αντίληψη για τον θάνατο αποτελεί 'εβραϊκή' οπτική γωνία σχετικά με τον θάνατο' [sic] που η ελληνική κοινωνία έχει 'υιοθετήσει'.²⁴ Πρέπει να αλλάξει και για προφανείς εθνικούς λόγους, για να είναι έτοιμος ο λαός να μεγαλώσει την Ελλάδα με πολέμους.

Αφού εξηγήσουν διάφορα κείμενα ότι ο πόλεμος είναι μέρος του 'νόμου της πάλης' που επικρατεί στη φύση, διαβεβαιώνουν ότι ειρήνη δεν πρόκειται ποτέ να υπάρξει, διότι η 'πάλη' είναι μέρος της εξέλιξης (Θ). Αφού επίσης εξηγήσουν ότι τα ειρηνιστικά κινήματα είναι απάτη και η επιδίωξη της ειρήνης ψεύδος των 'φαύλων' της πολιτικής, αλλά και ότι ο όποιος διάλογος ανάμεσα σε γειτονικά κράτη είναι προδοτικός εθνικός συμβιβασμός, θα προσθέσουν ότι η επέκταση των συνόρων είναι όχι απλώς απαραίτητη αλλά και αναπότρεπτη προϋπόθεση για την επιβίωση του ελληνικού κράτους. Είτε θα μεγαλώσει, είτε θα εξαφανιστεί οπωσδήποτε: 'Η Ελλάδα ή θα είναι μεγάλη και κυρίαρχη ή δεν θα είναι καθόλου Ελλάδα' (Ξ).

Κατά συνέπεια, 'ο θάνατος δεν είναι ό,τι χειρότερο μπορεί να μας συμβεί. Αντιθέτως σε αρκετές περιπτώσεις είναι το καλύτερο που μπορεί να μας συμβεί', όπως στην περίπτωση όπου

ο θάνατος δεν είναι εχθρός... [είναι] αδερφός μας και συνοδοιπόρος μας στον αγώνα για το Έθνος και για την αιωνιότητα... [είναι] η μάνα²⁵ που θα σου πει 'πολέμησες αρκετά, ήσουν γενναίος, ήρθε η ώρα να ανταμειφτείς' (Ν).

24. Και ιδού πού στηρίζεται η άποψη ότι αυτή η αντίληψη για το θάνατο είναι 'εβραϊκή': επειδή 'σε αντίθεση με το Ελληνικό πάνθεον, ο Θεός του Θανάτου με το όνομα Μοτ υπήρχε, αλλά δεν λατρευόταν στο αντίστοιχο Ιουδαϊκό πάνθεον'.

25. Η 'μάνα' προφανώς παραπέμπει στην αρχαία Σπάρτη, χωρίς να δείχνει ο συγγραφέας να έχει συνείδηση ότι ο επιθυμητός θάνατος για την πατρίδα με στόχο την αιωνιότητα είναι το ίδιο ιδεολόγημα με τον αντίστοιχο επιθυμητό θάνατο του σύγχρονου τρομοκρατικού κινήματος που επικαλείται τον θρησκευτικό φανατισμό με στόχο τον ισλαμικό παράδεισο.

Σύνοψη των αιτίων ανόδου της Ακροδεξιάς

Η άνοδος της Ακροδεξιάς στην Ελλάδα είναι πολύ πρόσφατη, η είσοδος εκπροσώπων στο ελληνικό κοινοβούλιο έγινε πριν από μερικά μόλις χρόνια. Το μεταναστευτικό ζήτημα είναι το πρώτο και πιο ορατό αίτιο. Ωστόσο παρά την προτεραιότητα που του αποδίδει γενικώς η Ακροδεξιά εδώ και στην Ευρώπη, επίσης παρά την υποχωρητικότητα που επέδειξαν εξίσου εδώ και στην Ευρώπη τα παραδοσιακά κόμματα εξουσίας και ιδίως τα σοσιαλιστικά συγκλίνοντας στις αντιμεταναστευτικές θέσεις της αντί να τις αντιπαλέψουν για να εμποδίσουν τη ροή ψηφοφόρων τους προς αυτή, το μεταναστευτικό δεν είναι το μοναδικό πρωτεύον αίτιο. Όπως δείχνει η πολυσυλλεκτική σύνθεση των ψηφοφόρων της Ακροδεξιάς στην Ευρώπη (Γεωργιάδου 2008: 467 κε.) και στην Ελλάδα, 'από μόνη της η ανάδειξη του μεταναστευτικού σε αποκλειστικό προπαγανδιστικό στόχο δεν εγγυάται την επιτυχία ενός πολιτικού σχήματος' (Ψαρράς 2012: 364).²⁶

Ως αίτιο για την άνοδο της Ακροδεξιάς λειτούργησε επί πολλά χρόνια και η συμβολή των ΜΜΕ. Από τη δεκαετία του 1990 η τηλεόραση θα μετατρέψει σταδιακά τους αρχηγούς ακροδεξιών μορφωμάτων, Κ. Πλεύρη, Μ. Βορίδη, Ν. Μιχαλολιάκο, Γ. Καρατζαφέρη, 'σε περιζήτητες τηλεπερσόνες', αναγορεύοντάς τους 'σε ειδήμονες' για 'τα εθνικά ζητήματα'. Αποτέλεσμα θα είναι άτομα άγνωστα στο ευρύ κοινό, δίχως πολιτική παρουσία και με τελείως ασήμαντη δύναμη στις εκλογές, να αποκτήσουν δημοσιότητα και πανελλήνια αναγνωρισιμότητα από τηλεοπτικούς σταθμούς με μεγάλο κοινό, ακόμα και την κρατική τηλεόραση και από γνωστούς δημοσιογράφους, όπως αναλυτικά τεκμηριώνει ο Δ. Ψαρράς (2012: 192-210), πράγμα που αναμφίβολα συνέβαλε στην εκλογή τους.²⁷ Ενδεχομένως οι δημοσιο-

26. 'Το επιχείρησε επί χρόνια ο Μάκης Βορίδης... αλλά οι εκλογικές του αποδόσεις υπήρξαν πενιχρότατες, γεγονός που τον υποχρέωσε να ενταχθεί το 2005 στο ΛΑΟΣ του Γιώργου Καρατζαφέρη' (Ψαρράς 2012).

27. Η ευρεία δημοσιότητα και αναγνωρισιμότητα αποτελεί στην εποχή της τηλεόρασης αποφασιστικής σημασίας προνόμιο για την εκλογική επι-

γράφοι να θεωρούσαν για χρόνια τους ηγέτες της Ακροδεξιάς πρόσωπα γραφικά και ακίνδυνα, προτάσσοντας την εμπορικό-τητα της προβολής τους.

Ένας άλλος παράγοντας που θεωρείται ότι απέδωσε δύναμη στη Χρυσή Αυγή είναι όσα περιστατικά έχουν δημοσιοποιηθεί που δείχνουν σχέσεις της με την ελληνική αστυνομία (Ψαρράς 2012: 177-191).²⁸ Το θέμα αυτό είναι πολύ σοβαρό και, αν όχι αίτιο της ανόδου της, πάντως σχετικό με τις ελάχιστες συλλήψεις και παραπομπές στη δικαιοσύνη σε σχέση με τα αδικήματα που της αποδίδονται. Το θέμα της αστυνομίας ωστόσο αφορά την εκτελεστική εξουσία. Όπως έχουν όλα τα λοιπά ειδικά σώματα και ο στρατός εξαιτίας του ειδικού τους ρόλου και της οπλοφορίας, η αστυνομία έχει τάση προς τον αυταρχισμό, την άσκηση βίας καθώς και σχετικές πεποιθήσεις, πράγμα που συμβαίνει σε όλες τις δυτικές δημοκρατίες. Τυπική υποχρέωση ωστόσο όλων των σωμάτων καταστολής όπως και του στρατού είναι η ουδετερότητα απέναντι στην πολιτική, ενώ η δικαιοδοσία για την όποια πράξη τους ανήκει στην εκτελεστική εξουσία. Την ευθύνη, εάν την ηγεσία της αστυνομίας της χώρας ή του στρατού τη χαρακτηρίζει ανοχή στην υπέρβαση καθήκοντος όσων διοικεί, είτε δείχνει ανοχή σε αδικήματα για λόγους πολιτικών πεποιθήσεων, την έχουν οι αρμόδιοι υπουργοί και πρωθυπουργοί. Το γεγονός ότι αυτό δεν συμβαίνει σε άλλη δημοκρατική χώρα,²⁹ δεν σημαίνει ότι τα σώματα καταστολής αλ-

---

τυχία του οποιουδήποτε, όπως μαρτυρεί η παρουσία τόσων τηλεοπτικών αστέρων σε σημαντικές κομματικές και πολιτικές θέσεις καθώς και η πληθώρα σε όλα τα κόμματα υποψηφίων και βουλευτών που δεν έχουν την παραμικρή σχέση με την πολιτική και καμία γνώση για τα κοινά, ιδίως πρωταθλητών και ηθοποιών.

28. Με χαρακτηριστική την αναφορά σε δημόσια αναγνώριση, προσεχτική αλλά πάντως αναγνώριση από τον υπουργό Δημόσιας τάξης Γ. Ρωμαίο ήδη το 1998 ότι υπάρχουν διασυνδέσεις της αστυνομίας με τη ΧΑ (Ψαρράς 2012: 182).

29. Π.χ. οι βατραχάνθρωποι στη Γαλλία ή τη Νορβηγία ουδέποτε τόλμησαν να φωνάξουν δημόσια συνθήματα πολιτικού κόμματος εναντίον των μεταναστών (όπως οι έλληνες συνάδελφοί τους τον Μάρτιο του 2010) ούτε

λού απαρτίζονται από άτομα με δημοκρατικότερες αντιλήψεις. Είναι βέβαιο ότι ακολουθούν εντολές και ελέγχονται από τις κυβερνήσεις τους. Πρέπει να επισημανθεί ως σημαντικό ότι μόλις στον σημερινό κυβερνητικό συνασπισμό για πρώτη φορά ο υπουργός Δημόσιας Τάξης Ν. Δένδιας έδειξε τα πρώτα μικρά δείγματα πρόθεσης να αναστείλει το φαινόμενο.

Ένα τελευταίο αίτιο που διευκόλυνε την άνοδο ακροδεξιών αποδίδοντας νομιμότητα και μάλιστα στη Χρυσή Αυγή με τις ναζιστικές πεποιθήσεις σε βαθμό που δεν έχει όμοιά της σε όλη την Ευρώπη (δηλαδή κανένα ανοιχτά φιλοναζιστικό μόρφωμα δεν έχει σπάσει το φράγμα και αποκτήσει οπαδούς και ψηφοφόρους πέρα από τους ελάχιστους ομοϊδεάτες), είναι μια παλιά και ιδιότυπη ανοχή των αρχών γενικά, όλων των αρμόδιων θεσμών και κυβερνήσεων απέναντι στην αντιποίηση αρχής, με αιτιολογία ότι οι δράστες του αδικήματος επικαλούνται 'πατριωτισμό'.

Το μοναδικό αυτό φαινόμενο συνίσταται στο 'δικαίωμα' κάθε μεμονωμένου πολίτη να ασκεί 'προσωπική' εξωτερική πολιτική, με τη δικαιολογία ότι είναι πατριώτης. Από τον Βρακά πάνω από την Αλβανία, έως τους φιλοξενήσαντες τον Öcalan στη Νέα Μάκρη, μεμονωμένα άτομα παίρνουν την πρωτοβουλία πράξεων με διεθνείς επιπτώσεις που προκαλούν στη χώρα σοβαρότατα διπλωματικά και πολιτικά προβλήματα, είτε την εκθέτουν σε κίνδυνο βιβλικής καταστροφής, όπως το παράδειγμα με τα Ίμια, όπου ένας νησιώτης δήμαρχος παραλίγο να προκαλέσει πολεμικό επεισόδιο της χώρας με την Τουρκία.

Το πρωτεύον σε αυτά τα συμβάντα δεν είναι τα λίγα άτομα που θέλησαν (αποτυγχάνοντας ευτυχώς) να γίνουν και από ένας Σαμφών.³⁰ Το μεγάλο πρόβλημα είναι η αντιμετώπισή τους από τα ΜΜΕ, την κοινωνία και πριν απ' όλα τις αρχές του κράτους. Αν είχε ποτέ υπάρξει (και δεν είναι τυχαίο που δεν υπήρξε) σε

π.χ. οι αστυνομικοί στην Ολλανδία, τη Γερμανία ή αλλού να δείξουν δημοσία ανοχή σε πράξεις βίας κανενός πολιτικού κόμματος της χώρας τους.

30. Εννοείται ο φιλοχουντικός κύριος 'πατριώτης' Νίκος Σαμφών, ο οποίος κατέστρεψε τη χώρα του με το πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου που προκάλεσε την εισβολή τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο το 1974.

άλλες χώρες έστω ένα άτομο που να τολμήσει αντιποίηση αρχής και μάλιστα στην εξωτερική πολιτική, εκτός της σίγουρα αρνητικής αντιμετώπισης από τα ΜΜΕ, θα είχαν οπωσδήποτε παρέμβει άμεσα οι αρμόδιοι θεσμοί και θα βρισκόταν στη φυλακή, παραδειγματίζοντας και τους ενδεχόμενους μιμητές.

Τα παραπάνω έχουν αναμφίβολα παίξει ρόλο, με ευθύνη των κυβερνητικών αρχών στο θέμα ελλείμματος ως προς τα σώματα ασφαλείας και την επιβολή της δημοκρατικής νομιμότητας απέναντι σε φαινόμενα 'πατριωτικής' αντιποίησης αρχής.³¹ Σχετική και πρωτεύουσα είναι η γενικότερη αδιαφορία που επιδεικνύουν επί τριάντα χρόνια από τη μεταπολίτευση οι κρατικοί θεσμοί και οι κυβερνήσεις, τα ΜΜΕ και όλα τα κόμματα του κοινοβουλίου, απέναντι στην καλλιέργεια ενός εθνικισμού πέρα από κάθε ορθολογισμό που εγκυμονεί πλήθος κινδύνους.

Η εθνική ιδεολογία και η ξενοφοβία

Η ξενοφοβία είναι προϊόν του εθνικισμού, με τη μορφή που του έδωσε η Γαλλική Επανάσταση κηρύσσοντας το πολιτικό δόγμα 'ένα έθνος-ένα κράτος'. Γέννησε τη διεκδίκηση της εθνικής ομοιογένειας με στόχο το μονοπολιτισμικό κράτος που οδήγησε στην αφομοιωτική πολιτική όλων των εθνών-κρατών.

Ο παραδοσιακός εθνικισμός ωστόσο στην Ευρώπη ακολουθεί μια πορεία στην οποία ο μύθος της ομοιογένειας ως εθνικής αξίας σταδιακά παραμερίζεται, καθώς οι δύο αιματηροί παγκόσμιοι πόλεμοι φέρνουν επιτακτικά στο προσκήνιο το ζήτημα των εθνικών μειονοτήτων. Τη διευθέτησή του ανέλαβαν να αντιμετωπίσουν οι πρώτοι διεθνείς οργανισμοί καθώς και πλήθος δια-

31. Ακόμα χειρότερο είναι ότι γίνονται και αντικείμενα μικροκομματικής εκμετάλλευσης τέτοια πολύ σοβαρά ζητήματα, αν π.χ. θυμηθούμε τον αρχηγό της αντιπολίτευσης Μιλτιάδη Έβερτ και πώς σχολίασε την εγκληματική πρωτοβουλία που στα καλά καθούμενα έθεσε τη νύχτα Τετάρτης προς Πέμπτη 1η Φεβρουαρίου 1995 τον πρωθυπουργό απέναντι στην ασήκωτα βαριά υποχρέωση να αποτρέψει τον πόλεμο και το κατάφερε. Ο πρόεδρος της ΝΔ μετά από όλα αυτά αποκάλεσε τον Κ. Σημίτη 'προδότη'.

κρατικές συμφωνίες. Προς το τέλος του αιώνα και κυρίως μετά την πτώση των καθεστώτων του υπαρκτού σοσιαλισμού το 'ζήτημα των μειονοτήτων' έχει πλέον αναγνωριστεί ότι είναι κατά κύριο λόγο ζήτημα 'δικαιωμάτων των μειονοτήτων'. Παράλληλα από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και ύστερα η ενοχή του δυτικού κόσμου απέναντι στη φρίκη των ναζιστικών στρατοπέδων, τα πάρα πολλά εκατομμύρια νεκρών και το ολοκαύτωμα καλλιεργούν ένα κλίμα που θα καταλήξει από το 1953 έως το 1957 στην ίδρυση της ΕΟΚ. Η διαδικασία ενοποίησης που συνεχίστηκε μέχρι τη σημερινή μορφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα 27 κράτη-μέλη και πάνω από 500 εκατομμύρια κατοίκους, θεωρείται ευρύτερα διαδικασία για την προστασία της Ευρώπης από τις ακραίες μορφές εθνικισμού που είχαν οδηγήσει σε μεγάλες καταστροφές.

Ως προς τον παραδοσιακό εθνικισμό με άλλα λόγια η Ευρώπη βρίσκεται από το 1945 έως τη δεκαετία του 1990 σε τελείως νέα εποχή. Όταν το 1990 ο Eric Hobsbawm δημοσίευε το βιβλίο του *Έθνη και Εθνικισμός από το 1780 και έγραφε* ότι 'ο εθνικισμός είναι πια για την εποχή μας "ξεπερασμένος"', (1990: 183) το συμπέρασμα έμοιαζε πολύ πειστικό. Η διάψευση ήρθε με τη μεγάλη έξαρση του παραδοσιακού εθνικισμού, τους αιματηρούς πολέμους που στο όνομα των εθνών απέσπασαν εδάφη από τις σοσιαλιστικές ομοσπονδίες ιδρύοντας νέα ανεξάρτητα κράτη, ενώ στη συνέχεια γενικεύτηκε με την πλατιά και βαθιά ιδεολογική κρίση που προκάλεσε η συντριβή του σοσιαλιστικού κόσμου.

Τα νέα ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα επηρεάζουν ευρύτερα όλες τις χώρες. Η ευρωπαϊκή ενοποίηση αποδυναμώνει τις μεμονωμένες κρατικές εθνικές εξουσίες. Το ίδιο και ο ισχυρότερος ρόλος που αποχτούν διεθνείς θεσμοί και οργανισμοί. Η οικονομική διαδικασία παγκοσμιοποίησης θα έχει στην Ευρώπη σημαντικές επιπτώσεις. Μεταξύ άλλων ώθησε τις ευρωπαϊκές οικονομίες να ξαναγίνουν ανταγωνιστικές, με σοβαρότερη επίπτωση τη συνεχή συρρίκνωση του κράτους πρόνοιας, πολιτική που εφάρμοσαν τις τελευταίες δεκαετίες τα χριστιανοδημοκρατικά αλλά και τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα. Οι συνέπειες, με κύρια τη σταδιακή εγκατάλειψη της κρατικής μέριμνας για

τις οικονομικά αδύναμες κατηγορίες, διαμόρφωσαν ένα κλίμα γενικευμένης ανασφάλειας στα λαϊκά ιδίως και μικρομεσαία κοινωνικά στρώματα. Στην οικονομική προστίθεται και μια ευρύτερη ανασφάλεια απέναντι σε μια κοινωνία που μοιάζει στα μάτια των πολιτών να έχει απολέσει όλα τα παραδοσιακά καταφύγια αξιών. Η διπλή αυτή ανασφάλεια καλλιεργεί τη δεκτικότητα σε αξίες παλιές, την τάξη και ασφάλεια, την προστατευτική παραδοσιακή οικογένεια, τα χρηστά ήθη, ενώ ο εθνικισμός αποχτά νέα δύναμη καθώς λειτουργεί παρηγορητικά απέναντι στους φόβους ενός κοινωνικού κόσμου με έκταση και ισχύ εκφοβιστικά 'παγκόσμια'.

Επίσης, παράλληλα με τη βαθιά κρίση των ιδεών ως αποτέλεσμα της κατάρρευσης του σοσιαλιστικού κόσμου, εμφανίζεται στις ευρωπαϊκές δημοκρατίες κρίση της κοινοβουλευτικής νομιμότητας. Μολονότι η κοινοβουλευτική δημοκρατία διαπιστώνεται ότι έχει στις ευρωπαϊκές χώρες, αντίθετα με τη δικτατορία ή το απολυταρχικό πρώην σοσιαλιστικό καθεστώς, σχεδόν ομόφωνη συναίνεση, η λειτουργία της δεν πείθει για την ορθότητα και τη δημοκρατικότητά της, ενώ οι πολιτικοί θεσμοί έχουν χάσει την εμπιστοσύνη ψηλού ποσοστού πολιτών.³²

Στις ευρωπαϊκές δημοκρατίες, όλα τούτα θα οδηγήσουν σε αναζωπύρωση του εθνικισμού προκαλώντας παντού την επανεμφάνιση στην Ευρώπη του μύθου της εθνικής ομοιογένειας και την απώλεια των ιδεολογικών ορίων στην πολιτική τοπογραφία Αριστερά/Δεξιά. Έτσι θα ανοίξει ο δρόμος για τη νέα ευρωπαϊκή Ακροδεξιά.

---

32. Έρευνες στα μέσα της δεκαετίας του 1990 δείχνουν ότι στις δυτικές δημοκρατίες από το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου και δώθε συνεχίζει να είναι υψηλότερο (95%) το ποσοστό των πολιτών που επιλέγουν την κοινοβουλευτική δημοκρατία ως το καλύτερο σύστημα διακυβέρνησης και δηλώνουν ότι την προτιμούν. Το ποσοστό όμως αυτό πέφτει στο μισό όταν αξιολογούν οι πολίτες πώς λειτουργεί η κοινοβουλευτική δημοκρατία, ενώ σε πολλές χώρες κάτω από τους μισούς δηλώνουν ότι 'εμπιστεύονται' τη λειτουργία των θεσμών και του εκάστοτε κοινοβουλίου (Ignazi 2003: 212-14).

Το φαινόμενο επανισχυροποίησης του εθνικισμού είναι λοιπόν γενικότερο ευρωπαϊκό. Στην Ελλάδα η αντίστοιχη πορεία ήταν παρόμοια αλλά και πολύ διαφορετική. Δεν υπήρχαν όπως στις ευρωπαϊκές δημοκρατίες ούτε η μακριά και ριζωμένη δημοκρατική παράδοση, ούτε η εξίσου μακριά παράδοση που προσεγγίζει κριτικά τον εθνικιστικό λόγο.

Ακολούθησε βέβαια η χώρα από τη μεταπολίτευση μια πορεία σημαντική και ταχύτατη προς πολλών ειδών εξελίξεις. Βασικές μεταρρυθμίσεις κατά τη δεκαετία του 1980 θα επιφέρουν τον εκδημοκρατισμό των θεσμών και η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση από τον Ιανουάριο 1981 θα επηρεάσει επισπεύδοντας τις μεταρρυθμίσεις και θα επιφέρει βαθιές αλλαγές.

Στο πεδίο των ιδεών θα επέλθουν δύο μεγάλες αλλαγές. Τη νέα αυτή εποχή ο δημόσιος διάλογος και η κοινωνική πάλη των ιδεών για πρώτη φορά μετά τον εμφύλιο υπερβαίνουν το παραδοσιακό δίπολο ανάμεσα στην αυταρχική συντήρηση και τη διεκδίκηση των βασικών αρχών της αστικής δημοκρατίας. Η παραδοσιακή Δεξιά, όπως αναφέρθηκε στην αρχή, έχει γίνει ένας από τους πυλώνες της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Παράλληλα η σταδιακή είσοδος μεταναστών εργαζομένων σε αριθμούς που θα φτάσουν σε διάστημα περίπου 25 χρόνων το 10% του ολικού πληθυσμού θα επηρεάσει βαθιά μεταξύ άλλων αποκαλύπτοντας τον ρατσισμό της ελληνικής κοινωνίας (για τον οποίο δεν είχε μέχρι τη δεκαετία του 1990 καθόλου συνείδηση). Σταδιακά θα εμφανιστούν έρευνες και μελέτες για το φαινόμενο της ξενοφοβίας. Μερικές από τις έρευνες θα συσχετίσουν τον ρατσισμό και την ξενοφοβία με την αμφίθυμη στάση μεγάλου ποσοστού πολιτών απέναντι στην ενωμένη Ευρώπη και τον φόβο πολιτισμικής αλλοίωσης από τη συμμετοχή σε αυτή. Θα τεκμηριώσουν ότι αυτά τα φαινόμενα έχουν βασική πηγή τους τον εθνοκεντρισμό του σχολείου που αναπαράγει ακέραιο τον εθνικό μύθο του 19ου αιώνα, με αποτέλεσμα να διαμορφώνει μια εθνική ταυτότητα ανασφαλής και άρα ξενοφοβική που εμποδίζει την ένταξη των μεταναστών όσο και την ισότιμη αντιμετώπιση της σχέσης με την ενωμένη Ευρώπη. Η αποκάλυψη του ρατσισμού της κοινωνίας θα οδηγήσει επίσης στην εμφάνιση αντιρατσιστικού κινήματος.

Παρά τις πολλές και μεγάλες εξελίξεις, θα παραμείνει κυρίαρχος στην κοινωνία, όλη τη μακριά περίοδο ριζικών αλλαγών, ο παραδοσιακός εθνικισμός με τη μορφή του ρομαντικού μύθου του 19ου αιώνα των εθνικών επεκτατισμών. Θα παραμείνει άθικτος και θα συνεχίσει να αναπαράγεται από όλους τους θεσμούς, με πρώτο τον εκπαιδευτικό.

Το ελληνικό σχολείο εξακολουθεί να καλλιεργεί το μύθο του μονοπολιτισμικού έθνους. Στα σχολικά βιβλία η γραμμική και αδιάσπαστη πολιτισμική συνέχεια από την αρχαιότητα και η αξία της ομοιογένειας εμφανίζουν σχεδόν αιώνιες τις ιδιότητες των Ελλήνων. Προβάλλουν συστηματικά την ομοιογένεια και στην καλλιέργειά της τα βιβλία Ιστορίας θυσιάζουν την ιστορική διάσταση της αρχαιότητας, αποσιωπούν την πολυεθνική σύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και τέλος παρουσιάζουν τις περιοχές που αποτελούν σήμερα το ελληνικό κράτος σαν να κατοικούνταν από τον καιρό της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από πληθυσμούς αμιγώς ελληνοφώνους-ορθόδοξους και με εθνική συνείδηση ελληνική. Αποσιωπούν τις διαδικασίες διαμόρφωσης της εθνικής ιδεολογίας, τις διαδικασίες μετάβασης από το 'πολιτισμικό έθνος' στην πολιτική διάσταση του έθνους και τη διαμόρφωση της ιδέας του ανεξάρτητου κράτους. Αποσιωπούν την ανομοιογένεια των πληθυσμών την περίοδο ίδρυσης του κράτους και την αφομοιωτική εθνική πολιτική, τέλος αποσιωπούν την ύπαρξη μειονοτήτων, με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα την απουσία από την ιστορία της εβραϊκής κοινότητας της Ελλάδας.

Αυτή η απουσία δεν είναι μόνο στα σχολικά βιβλία. Είναι ανθεκτικός και διαδεδομένος ο παραδοσιακός αντισημιτισμός στην ελληνική κοινωνία. Άμεσους οπαδούς δεν έχει παρά λίγους, ωστόσο είναι γενικευμένη η σιωπή και έντονη η αντίσταση στην άρση της σιωπής πάνω στην ιστορία της εβραϊκής κοινότητας γενικά και ιδίως στη βόρεια Ελλάδα. Επίσης ενώ αντιρατσιστικό κίνημα δημιουργήθηκε και υπάρχει, δεν περιλαμβάνει ευαισθησία και αντίθεση απέναντι στον αντισημιτισμό. Επιπλέον ο παραδοσιακός αντισημιτισμός αποχτά κατά καιρούς προοδευτικό άλλοθι. Η αντίθεση με την πολιτική των κυβερ-

νήσεων του Ισραήλ αρκετές φορές στην ελληνική κοινωνία οδηγεί σε αντισημιτισμό μεταμφιεσμένο σε υπεράσπιση των δικαιών του παλαιστινιακού λαού, με τη γενίκευση της καταδίκης που περιλαμβάνει τόσο το σύνολο του ισραηλινού λαού όσο και των Εβραίων γενικά.

Έγιναν κατά καιρούς τα τελευταία τριάντα χρόνια προσπάθειες να προσαρμοστούν τα σχολικά βιβλία της χώρας στις απαιτήσεις των καιρών και τις ευρωπαϊκές αξίες, χωρίς να γίνει η ιστορικοποίηση της ρομαντικής εκδοχής για το έθνος του 19ου αιώνα, ιστορικοποίηση αναγκαία για την εποχή καθώς διαπαιδαγωγεί στον λογικό χειρισμό της έννοιας του έθνους σε σχέση με την πολιτισμική ποικιλία της ελληνικής κοινωνίας και οδηγεί στην εθνική αυτογνωσία που διευκολύνει την ισότιμη συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι πολιτικές ηγεσίες, τουλάχιστον όσες ομάδες μέσα σε όλα τα πολιτικά κόμματα αντιλαμβάνονταν ότι αυτή η εθνική ιδεολογία η καθηλωμένη στους εθνικούς μύθους της εποχής των εθνικών επεκτατισμών αποτελεί ισχυρή δύναμη αντίρροπη στις εξελίξεις, τον εκσυγχρονισμό και τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, δεν αποπειράθηκαν να την αμβλύνουν.

Η εθνικιστική ρητορεία άλλων εποχών παραμένει έτσι κυρίαρχη παντού, άθικτη από κάθε κριτική προσέγγιση και ευρύτερα λαοφιλής, με συνεχή γι' αυτό αναπαραγωγή της από τα ΜΜΕ. Παράλληλα αυτό το βασικό έλλειμμα δημοκρατίας στο πεδίο των ιδεών, μαζί με άλλες συγκυρίες —την παγκοσμιοποίηση, την έξαρση των εθνικισμών με τους πολέμους που δημιούργησαν τα νέα κράτη στα εδάφη των πρώην σοσιαλιστικών ομοσπονδιών, την κρίση των ιδεών από την κατάρρευση του σοσιαλισμού και την επανεμφάνιση του εθνικισμού στις παλιές ευρωπαϊκές δημοκρατίες— θα οδηγήσει στη γέννηση ενός καινούριου φαινομένου με πολλές συνέπειες, μιας καινούριας 'εθνικοφροσύνης'.

Ο όρος έχει ιστορία που θα μπορούσε να έχει επηρεάσει αχριβώς αντίθετα. Η 'εθνικοφροσύνη', που από τον εμφύλιο έως την κατάρρευση της χούντας σημαίνει την ταύτιση του εθνικιστικού λόγου με αντιδημοκρατικές πεποιθήσεις, συμπίεση με

τη συντήρηση και σχετικές πολιτικές συμπεριφορές,³³ δεν έχει πια από τη μεταπολίτευση καμία νομιμότητα και ως ιδεολογία περιορίζεται στους λίγους νοσταλγούς της χούντας και αργότερα ακροδεξιούς.

Η δυναμική αυτής της αλλαγής στο πεδίο των ιδεολογιών θα εξουδετερωθεί. Μεταξύ άλλων παραγόντων που αναφέρθηκαν, η βαθιά κρίση των ιδεών από την κατάρρευση του σοσιαλισμού θα προκαλέσει μεγάλη σύγχυση και θα κάνει δυσδιάκριτα τα ιδεολογικά όρια ανάμεσα στην Αριστερά και τη Δεξιά. Στη συνέχεια θα εμφανιστεί μια καινούρια εθνικοφροσύνη ως δύναμη ισχυρότατη και ανασταλτική στις εξελίξεις των ιδεών. Αυτή η εθνικοφροσύνη θα διαδοθεί αρχικά από διανοούμενους. Πρώτα θα εμφανιστούν οι λεγόμενοι νεορθόδοξοι (αριστεροί σε αρμονική σύμπνοια με ακροδεξιούς στοχαστές), ανεπίκαιρα αναπαράγοντας έναν παραδοσιακό και φανατικό εθνικισμό, όχι μόνο ευρωσκεπτικικό, όπως ονομάστηκε στην Ε.Ε., αλλά έως και χυδαία υβριστικό απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση και το τμήμα των πολιτικών σε όλα τα κόμματα και της κοινωνίας που ήταν φιλοευρωπαϊκά. Θα έχουν συνεχή για χρόνια παρουσία στα ΜΜΕ.

Στη συνέχεια από τις αρχές του 1980 θα εμφανιστούν οι 'εθνοσωτήρες' της ελληνικής γλώσσας. Κατά τη βαθιά συντηρητική και αντιεπιστημονική δεκαπενταετή 'σταυροφορία' τους, θα διαδώσουν τον άμεσο κίνδυνο εξαφάνισης της ελληνικής γλώσσας (άρα και του έθνους) από την αποπτώχευση και χαμηλή ποιότητα της γλώσσας, εξαιτίας μεταξύ άλλων της 'ρύπανσης' που υφίσταται από ξένες λέξεις 'σήμερα', δηλαδή την εποχή της Ε.Ε. Αποφασιστικό ρόλο θα παίξει η συμμετοχή στη σταυροφορία διανοουμένων από όλο το πολιτικό φάσμα, με ανάμεσά τους προσωπικότητες με κύρος, δημοκρατικούς τίτλους και

---

33. Χαρακτηριστικό είναι ότι από τη μετεμφυλιακή δεκαετία του 1950 έως την πτώση της δικτατορίας 'εθνικόφρων' σημαίνει και αυτόματα προσδιορίζει τον πολιτικό αντίπαλο όσων ανήκουν σε όλο το πολιτικό φάσμα από την Αριστερά έως το Κέντρο που υπερασπίζεται τις βασικές αρχές της αστικής δημοκρατίας.

μεγάλη επιρροή στον πολύ κόσμο. Τα ΜΜΕ την αγκάλιασαν και κανένα πολιτικό κόμμα δεν αντιστάθηκε στο ρεύμα.³⁴

Αρχές και μέσα του 1990 σειρά άρθρων σε έγκυρο περιοδικό θα κάνουν, με υβριστικές εκφράσεις σπάνιες στον γραπτό και δημόσιο λόγο, εκστρατεία πατριωτική εναντίον ελληνίδας ανθρωπολόγου σε αμερικανικό πανεπιστήμιο, με μόνο αίτιο το γεγονός ότι η διδακτορική της διατριβή αναφερόταν σε εθνοτικές διαλέκτους που μιλιούνται στη βόρεια Ελλάδα.³⁵ Στην ίδια εποχή ανήκει και άλλη μια σταυροφορία εναντίον της *Μαύρης Αθηνάς* του άγγλου συγγραφέα Martin Bernal, για την οποία δημοσιεύτηκαν μεγάλες παραφθορές και διαστρεβλώσεις της θέσης του βιβλίου για τις 'αφροασιατικές ρίζες του κλασικού πολιτισμού', με πολλά δημοσιεύματα γεμάτα πατριωτικοφυλετική αγανάκτηση για την προσβολή που κάνει στους αρχαίους Έλληνες ονομάζοντάς τους 'μαύρους'. Τελευταία, αρκετά χρόνια αργότερα το 2006, θα εμφανιστεί η μακριά τηλεοπτική εκστρατεία εναντίον σχολικού βιβλίου ιστορίας, με επίκεντρο σχεδόν αποκλειστικό την πράγματι ατυχή φράση για τον 'συνωτισμό' στην παραλία της Σμύρνης στο τέλος του πολέμου το 1922, με κατάληξη την απόδοση της φράσης σε γενικότερο σχέδιο αφελληνισμού.

Συνοψίζοντας: από τη νέα εποχή της μεταπολίτευσης και μέχρι σήμερα, το σχολείο αναπαράγει τον εθνικό μύθο του 19ου αιώνα που καλλιεργεί την ανεπίκαιρη ιδέα του μονοπολιτισμικού έθνους, η κοινωνία επί δεκαετίες βομβαρδίζεται ιδεολογικά

---

34. Πολιτικά πρόσωπα που στρατεύτηκαν ήταν μεταξύ άλλων ο Χρ. Σαρτζετάκης, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο Α. Τρίτσας και Γ. Σουφλιάς ως υπουργοί Παιδείας, ενώ μεγάλα ονόματα καλλιτεχνών, ο Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας και ο Οδυσσέας Ελύτης και με ευρύτερη επιρροή ο Διονύσης Σαββόπουλος. Για την απουσία αντίστασης των κομμάτων, χαρακτηριστικότερο ίσως παράδειγμα είναι το τότε ΚΚΕ Εσωτερικού, το οποίο οργάνωσε Ιανουάριο του 1985 σε στάδιο με χιλιάδες συμμετέχοντες 'ημερήσια εκδήλωση' ενάντια στην πτώχευση κ.λπ. της ελληνικής γλώσσας και σκεπτικό (στην επίσημη ανακοίνωση της εκδήλωσης) ότι 'η γλώσσα του λαού και η επιβίωση του έθνους αλληλοσυνδέονται'.

35. *Οικονομικός Ταχυδρόμος*, 1/7, 30/9, 16/12/1993, 27/1/1994.

από τα ΜΜΕ με τη νέα εθνικοφροσύνη που συστηματικά προβάλλει τα εθνικά και πολλά δήθεν εθνικά θέματα με τη μορφή εθνοσωτήριων σταυροφοριών.

Το φαινόμενο αυτό είχε μακρόχρονα σοβαρές επιπτώσεις, όχι επειδή προσχώρησαν σε εθνικιστικές θέσεις ακραίες μέρες των διανοουμένων κάθε προσανατολισμού και ομάδες εκπροσώπων από όλα τα πολιτικά κόμματα. Οι επιπτώσεις οφείλονται στην απουσία αντίστασης της κοινωνίας. Για δεκαετίες η δημόσια προβολή ακραίων εθνικιστικών θέσεων δεν οδηγούσε στην κριτική αντίσταση ότι αυτές αυτόματα σημαίνουν ακροδεξιές πεποιθήσεις. Αντίθετα μάλιστα στα ΜΜΕ γενικότερα, δηλαδή και τα αυτοαναγνωριζόμενα στη δημοκρατική ιδεολογία, συχνά ακραίες εθνικιστικές θέσεις προβάλλονταν σαν το 'νόμιμο' δικαίωμα των κατόχων του δημόσιου λόγου να υπερασπίζονται την πατρίδα τους. Πρωτεύουσα είναι πάντως η σχεδόν πλήρης ανοχή ή και αδιαφορία των εκπροσώπων των θεσμών και της πολιτικής εξουσίας απέναντι στο φαινόμενο.

Επίμετρο

Παραπάνω αναφέρθηκαν τα συμπεράσματα ερευνών για τον εθνικεντρισμό του σχολείου, που τεκμηριώνουν ότι εξακολουθεί να καλλιεργεί τον μύθο του μονοπολιτισμικού έθνους, να παρουσιάζει την πολιτισμικά ομοιογενή κοινωνία σαν το 'φυσικό' πρότυπο κοινωνίας και να ταυτίζει τις πολιτισμικές επιδράσεις με την παρακμή. Με βάση αυτά τα συμπεράσματα έχουν διατυπωθεί οι ακόλουθες πολιτικές επισημάνσεις:

Η ομοιογένεια ως μέγιστη εθνική αξία παράγει ξενοφοβία και αυτή με τη σειρά της καλλιεργεί αυταρχικές τάσεις. Είναι πολύ στενή η σχέση της ξενοφοβίας με τον αυταρχισμό σε όλες τις κοινωνίες. [...] Η ομοιογένεια ως αξία είναι από μόνη της γενεσιουργός ξενοφοβίας. Συνδυασμένη [...] με την αξία της πολιτισμικής 'καθαρότητας', της μυθικής ελληνικότητας που ανεπηρέαστη από κάθε άλλο πολιτισμό (και μάλιστα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας) 'διατηρείται' αναλλοίωτη από την αρχαιότητα,

μπορεί να προκαλέσει φόβους αλλοιώσεων από την επαφή και συνεργασία με άλλους λαούς, τάσεις απομονωτισμού, τάσεις υπεράσπισης της ομοιότητας και καταδίκης των διαφορών. [...] Τέλος, η συναίνεση στην υπεράσπιση της εθνικής ομοιογένειας μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις για όλες τις κοινωνικές ομάδες, εθνικές και μη. Ανάλογα με τις συγκυρίες μπορεί να ενεργοποιήσει το πολύ επικίνδυνο κοινωνικό φαινόμενο της τάσης να εξαλειφθούν οι εθνικές διαφορές, φαινόμενο που εύκολα ανοίγει το δρόμο στην τάση να εξαλειφθούν οποιοσδήποτε διαφορές. Με άλλα λόγια, εάν η ομοιογένεια από μύθος της εθνικής συγγένειας βρει συγκυρίες που τον ενεργοποιούν στην κοινωνία, υπάρχει κίνδυνος να αποχτήσει ισχύ μια τάση εξαιρετικά επικίνδυνη, με στόχο την επιδίωξη να κατασκευαστεί η απόλυτη ομοιογένεια με την εξάλειψη των διαφορών, που στην πολιτική ιστορία έχει μέχρι σήμερα πάρει την τερατική μορφή της εξάλειψης των διαφορετικών ομάδων (Φραγκουδάκη & Δραγώνα 1997: 156).

Αυτά δημοσιεύονταν το 1997. Έκτοτε οι εξελίξεις ήταν τέτοιες ώστε τελικά οδήγησαν σε συγκυρίες που μπόρεσαν να ενεργοποιήσουν το φαινόμενο της τάσης να εξαλειφθούν οι διαφορές, με την είσοδο της Χρυσής Αυγής στη Βουλή. Όλα τα παραπάνω αναδεικνύουν τη σημασία που έχει περισσότερο από ποτέ άλλοτε για την κοινωνία, τον ευρωπαϊκό της προσανατολισμό και τις μελλοντικές εξελίξεις η παρέμβαση που θα ιστοριοποιήσει την έννοια του έθνους.

Σήμερα η πρωτεύουσα σημασίας διάδοση που πήρε στην κοινωνία ο λαϊκιστικός, ξενοφοβικός και βαθιά αντιδραστικός, εθνικιστικός λόγος, αποχτώντας επιπλέον με την κρίση των ιδεών άλλοθι αριστεροσύνης, ευνόησε την Ακροδεξιά, καθώς της άνοιξε τον δρόμο να αποχτήσει πειστικότητα σε κατηγορίες πολιτών που δεν έχουν σχέση με την ιδεολογία της, αλλά δεν έχουν αντιληφθεί την απειλή της ολικής 'κάθαρσης' της κοινωνίας που προπαγανδίζει η Χρυσή Αυγή, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται στα μάτια τους σαν 'λύση' μέσα στο αδιέξοδο της γενικευμένης κρίσης.

Πέρα ωστόσο από την Ακροδεξιά, ο σήμερα κυρίαρχος ο λαϊκιστικός, ξενοφοβικός και βαθιά αντιδραστικός, εθνικιστι-

κός λόγος είναι το θεμελιωδέστερο διακύβευμα στην κοινωνία για όλα όσα αναπτύχθηκαν παραπάνω, με πρώτη την ευρύτερη στις λαϊκές ιδίως κατηγορίες ταύτιση της παρουσίας μεταναστών με όλα τα δεινά της χώρας και όλα όσα αυτή η στάση συνεπάγεται απέναντι στην πολυπολιτισμική κοινωνία.

Υπάρχει και ένα τελευταίο θέμα, σχετικό, μολονότι διαφορετικό, ζωτικής πάντως σημασίας. Ο κυρίαρχος εθνικιστικός λόγος συνάντησε τη συγκυρία της οικονομικής κρίσης με όλα της τα γιγάντια προβλήματα και αδιέξοδα, έτσι οδήγησε σε ένα φαινόμενο που ευνόησε η κρίση νομιμότητας των πολιτικών κομμάτων. Η ευρύτατη πειστικότητα του εθνικιστικού λόγου οδήγησε να πάρει τα τελευταία χρόνια η αντιπολίτευση εναντίον του μνημονίου τη μορφή αντικοινοβουλευτισμού, πράγμα που αποτελεί μεγάλο κίνδυνο για την κοινωνία. Ο μεγάλος κίνδυνος πηγάζει πριν απ' όλα από το γεγονός ότι στη νομιμοποίηση του αντικοινοβουλευτισμού με τη μορφή λαοφίλου αντιπολίτευσης, που άρα αποδίδει ποσοστά και ψηφοφόρους, συγκλίνουν άκριτα (με μόνο κριτήριο ότι αποδίδει ποσοστά και ψηφοφόρους) όλες οι λεγόμενες αντιμνημονιακές δυνάμεις από τη μια ακροδεξιά άκρη του πολιτικού φάσματος έως την αριστερή άλλη. Η θεμελιωμένη πλέον δημοκρατία βρίσκεται για πρώτη φορά από τη μεταπολίτευση απέναντι σε κινδύνους αυταρχικών εκδοχών που είναι πολλοί και πολλών ειδών και δεν αφορούν μόνο την απειλή της Χρυσής Αυγής.³⁶

36. Τα κείμενα από την ιστοσελίδα της ΧΑ, όπως αναφέρεται στη σημείωση 12, με τη σειρά παραπομπής τους (όλα αναρτημένα από τον Ιούλιο 2012).

- (Α) Ε. Καρακώστας, 'Ο δικός μας πραγματικός σοσιαλισμός!', 14/10
- (Β) Θ.Ν., 'Συνεργασία: "μετανάστευση, η κατάρα της παγκόσμιας ιστορίας"', 23/8
- (Γ) Ν. Μιχαλολιάκος, "'Ελληνισμός" και "Ελληνικότης"', 25/7
- (Δ) Γεώργιος Επιτήδειος, 'Η σύγχρονη γενοκτονία κατά των Ελλήνων', 15/7
- (Ε) Απ. Καραϊσκος, 'Σιωνισμός και Παγκοσμιοποίηση', 25/9
- (ΣΤ) Απ. Καραϊσκος, 'Εστί δε φύλον εν ανθρώποισι ματαιότατον', 22/9
- (Ζ) Ε.Κ., 'Γραφείο Εργασίας Ελλήνων: Το σκεπτικό μας', 6/9

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αβδελά, Ε. & Ψαρρά, Α. (2012). 'Απόκρυφες πτυχές της μελανής ψήφου', *Η Αυγή*, 8 Ιουλίου.
- Γεωργιάδου, Β. (2008). *Η άκρα δεξιά και οι συνέπειες της συναίρεσης*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Δραγώνα, Θ. (1997). 'Όταν η εθνική ταυτότητα απειλείται: ψυχολογικές στρατηγικές αντιμετώπισης', στο Α. Φραγκουδάκη & Θ. Δραγώνα, 'Τι ειπ' η πατρίδα μας;': *Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Hobsbawm, Eric J. (1990). *Nations and Nationalism since 1780*. Cambridge University Press.
- Ignazi, P. (2003). *Extreme Right Parties in Western Europe*, Oxford University Press.
- Giddens, A. (1994). *Beyond Left and Right*, Cambridge: Polity Press.
- Mudde, C. (2007). *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge University Press.
- Milza, P. (2004). *Οι μελανοχίτωνες της Ευρώπης: Η ευρωπαϊκή ακροδεξιά από το 1945 μέχρι σήμερα*. Αθήνα: Scripta.
- Φραγκουδάκη, Α. & Δραγώνα, Θ. (1997). 'Τι ειπ' η πατρίδα μας;': *Εθνοκεντρισμός στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ψαρράς, Δ. (2010). *Το κρυφό χέρι του Καρατζαφέρη: Η τηλεοπτική αναγέννηση της ελληνικής ακροδεξιάς*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ψαρράς, Δ. (2012). *Η μύθη βίβλος της Χρυσής Αυγής*. Αθήνα: Πόλις.

- (Η) Ψευδώνυμο [Θαλής], 'Η "δημοκρατία" τους, η Αξιοκρατία μας', 15/8
- (Θ) Ψευδώνυμο [Αίολος Χαλκέντερος], 'Ας πιάσουμε τη θέση μας στη μάχη', 12/9
- (Ι) Ανώνυμο, 'Συνεργασία: "Οι Τελώνες και οι Φαρισαίοι του ραγιαδικού προτεκτοράτου"', 24/8
- (Κ) Ε. Καρακώστας, 'Το Νόημα του Αγώνος', 3/10
- (Λ) Ν. Μιχαηλιάκος, 'Το αιώνιο Δωρικό Ιδεώδες της Τιμής και του Αίματος', 14/8
- (Μ) Ανώνυμο, 'Ενάντια στον εχθρό του λαού μας', 10/8
- (Ν) Κ. Αλεξανδράκης, 'Ζωή εστί Φιλοσοφία, Φιλοσοφία εστί θεώρησις Θανάτου', 16/8
- (Ξ) Ανώνυμο, 'Η Ελλάδα ή θα είναι μια Μεγάλη και Κυρίαρχη Δύναμη ή δεν θα είναι καθόλου Ελλάδα!', 15/9

ABSTRACT

Anna Frangoudaki

Multiculturalism, nationalism and the extreme right

This paper deals with the relationship between the recent unexpected rise of the Greek extreme right and the immigrant question that is presented as a novel phenomenon in the public discourse on multiculturalism. It describes the two extreme right-wing parties that succeeded in entering the Greek parliament: the first, an authoritarian and indirectly anti-pluralist, populist and racist movement, and the second an extremist neo-Nazi party, which is fiercely anti-Semitic, racist, openly against parliamentary pluralism and aggressive, often resorting to violence. While the rise of the Greek extreme right is unquestionably related to the immigrant question, the paper suggests that the phenomenon is the product of an ideological backlash, rooted in the fact that the successful and rapid process by which the Greek society became a democratic European society has been obstructed. What is responsible for this regressive course is the 19th-century ideological myth of a homogeneous and monocultural Greek culture prevalent in the educational system that was left intact by the ruling politicians (and especially by the socialists). This tolerance to an outdated national ideology, has facilitated the resurgence of a new extreme nationalism, which has played a decisive role in facilitating the rise of the extreme right with all the consequences it entails.